

BANK SPÓŁDZIELCZY w Poddębicach

Ujawnienie informacji

**dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie
wynagrodzeń, i innych informacji podlegających ujawnieniom
zgodnie z Polityką informacyjną Banku**

według stanu na 31.12.2018 r.

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Informacje ogólne o Banku	3
III.	Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia	3
IV.	Zakres stosowania – art. 436	5
V.	Fundusze własne – art. 437	5
VI.	Wymogi kapitałowe – art. 438	6
	<i>VI.1 Wymogi kapitałowe - zasady ogólne</i>	<i>6</i>
	<i>VI.2 Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe</i>	<i>6</i>
	<i>VI.3 Wymogi kapitałowe w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego</i>	<i>7</i>
	<i>VI.4 Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego</i>	<i>7</i>
	<i>VI.5 Kapitał wewnętrzny w Banku</i>	<i>8</i>
VII.	Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439	9
VIII.	Bufory kapitałowe – art. 440	9
IX.	Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441	10
X.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442	10
XI.	Aktywa wolne od obciążeń – art. 443	14
XII.	Korzystanie z ECAI – art. 444	15
XIII.	Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445	15
XIV.	Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446	15
XV.	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447	16
XVI.	Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448	17
XVII.	Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449	18
XVIII.	Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450	18
XIX.	Dźwignia finansowa – art. 451	21
XX.	Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452	21
XXI.	Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453	21
XXII.	Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego	23
XXIII.	Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego	23
XXIV.	Ujawnianie zgodnie z art. 111a ust 4 Prawa Bankowego	23
XXV.	Ujawnianie informacji z zakresu płynności wymaganych Rekomendacją P	27
	<i>Załącznik nr 1 – Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem</i>	<i>32</i>
	<i>Załącznik nr 2 - Oświadczenie Zarządu</i>	<i>42</i>
	<i>Załącznik nr 3 - Informacja na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka</i>	<i>43</i>
	<i>Załącznik nr 4 - Ujawnianie informacji na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych według wzoru z załącznika nr IV Rozporządzenia 1423/2013</i>	<i>45</i>
	<i>Załącznik nr 5 - Ujawnianie informacji na temat wskaźnika dźwigni według wzoru z załącznika nr I Rozporządzenia 2016/200</i>	<i>49</i>

I. Wstęp

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2018 r.
2. W oparciu o artykuł 432 Rozporządzenia Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych;
 - 2) stosuje pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. W przypadku pominięcia informacji o tym jest podawana w treści Ujawnienia.
4. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

II. Informacje ogólne o Banku

1. Bank Spółdzielczy w Poddębicach prowadzi swoją działalność od ponad 113 lat działając od 1905 roku. Siedziba Banku mieści się w Poddębicach przy ul. Łódzkiej 33.
2. Bank Spółdzielczy w Poddębicach wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział KRS Nr 0000039404.
3. Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000502919 oraz NIP:828-00-03-209.
4. BS Poddębice jest zrzeszony w Zrzeszeniu Banku Polskiej Spółdzielczości w rozumieniu Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z późn.zm. Bank jest członkiem Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości 16 listopada 2018 r.
5. W strukturze członkowskiej BS Poddębice dominują osoby fizyczne, Bank posiada na dzień 31 grudnia 2018 r. 5.148 członków.
6. Bank prowadzi działalność komercyjną na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, prowadząc operacje zarówno w złotych jak i walutach obcych (EUR, USD) poprzez sieć jednostek organizacyjnych na terenie całego kraju.

III. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową „Strategią zarządzania ryzykiem” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami Strategii działania Banku Spółdzielczego w Poddębicach i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji, przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. Polityką kapitałową Banku, Planami finansowymi, a także politykami w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi

rodzajami ryzyka oraz cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka.

4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust.1 lit. e zawarte jest w Załączniku nr 2.
7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w Załączniku nr 3.
8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:
 - 1) Zarząd Banku na koniec 2018 r. składał się z trzech osób i w jego skład wchodziły:
 - p.o. Prezesa Zarządu - Członek Zarządu ds. Analiz i Zarządzania Ryzykami,
 - Wiceprezes Zarządu - Główny Księgowy,
 - Wiceprezes Zarządu ds. handlowych (oddelegowany ze składu Rady Nadzorczej do czasowego pełnienia funkcji).Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.
 - 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg Regulaminu Działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Poddębicach biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w okresach rocznych zgodnie z „*Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu oraz osób pełniących najważniejsze funkcje w Banku*”.
 - 3) Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze statutem Banku Spółdzielczego w Poddębicach, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata, jak również dokonuje oceny następcej zgodnie z „*Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej*”. Rada Nadzorcza na koniec 2018 r. składała się z 18 osób. Spośród członków większość pełni swoją funkcję więcej niż bieżącą kadencję.
 - 4) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
 - 5) Bank w celu realizacji zadań przewidzianych w art. 130 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089 z późn.zm.) w 2017 r. utworzył w ramach Rady Nadzorczej Komitet Audytu który liczy 3 członków. Komitet odbył w 2018 r. 10 protokołowanych posiedzeń.
 - 6) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty odpowiednią Instrukcją „System Informacji Zarządczej”, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. Zakres stosowania – art. 436

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych

V. Fundusze własne – art. 437

- Bank Spółdzielczy w Poddębicach definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami na dzień 31 grudnia 2018 roku, w szczególności postanowieniami Rozporządzenia i Prawa Bankowego. Bank ujawniania informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz 492 Rozporządzenia oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.
- Zgodnie z tymi przepisami, fundusze własne składają się z następujących elementów:
 - kapitał podstawowy Tier I (CET1) obejmujący m.in. uznany fundusz udziałowy, zyski zatrzymane (fundusz zasobowy), skumulowane inne całkowite dochody, kapitały rezerwowe, fundusze ogólne ryzyka bankowego;
 - kapitał dodatkowy Tier I (AT1), obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe, o których mowa w art. 52 Rozporządzenia oraz azio emisyjne związane z tymi instrumentami (aktualnie w Banku równe 0);
 - kapitał Tier II, obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane spełniające kryteria określone w art. 63 Rozporządzenia oraz azio emisyjne związane z tymi instrumentami, korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego.
- Wszystkie wymienione kapitały podlegają korektom z tytułu pomniejszych oraz mającym zastosowanie filtrom ostrożnościowym.
- Dane liczbowe przedstawione w poniższej Tabeli nr 1 obrazują strukturę funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

Tabela 1: Struktura funduszy własnych Banku na dzień 31.12.2018

Składowe fundusze własnych według Rozporządzenia CRR	saldo (tys. zł)	udział %
FUNDUSZE WŁASNE:	40 271	100,00
KAPITAŁ TIER I	38 326	95,17
kapitał podstawowy Tier I (CET1)	38 326	95,17
fundusz udziałowy zaliczany do funduszy własnych	2 485	6,17
fundusz zasobowy	33 959	84,33
skumulowane inne całkowite dochody	365	0,91
fundusz rezerwowy	0	0,00
fundusz ogólnego ryzyka	2 424	6,02
korekty wartości w zakresie ostrożnej wyceny (AVA)	-43	-0,11
wartości niematerialne i prawne (100% bilansowej wartości netto)	-864	-2,15
kapitał dodatkowy Tier I (AT1)	0	0,00
KAPITAŁ TIER II	1 945	4,83
Zobowiązanie podporządkowane	0	0,00
rezerwa na ryzyko ogólne art. 62 lit.c CRR	1 945	4,83

- Bank Spółdzielczy w Poddębicach buduje swoją bazę kapitałową w oparciu o kapitały najwyższej jakości Tier I – głównie w postaci funduszu zasobowego tworzonego m.in. z podziału nadwyżki finansowej. Udział funduszu zasobowego w sumie funduszy własnych na koniec 2018 r. to 84,33%.
- Zgodnie z zapisami artykułu 5 Rozporządzenia nr 1423/2013, w załączniku nr 4 zaprezentowano strukturę funduszy własnych w oparciu o wzór stanowiący załącznik nr IV do Rozporządzenia nr 1423/2013.

VI. Wymogi kapitałowe – art. 438

VI.1 Wymogi kapitałowe - zasady ogólne

1. Wyliczenia regulacyjnych wymogów kapitałowych na dzień 31 grudnia 2018 roku, dokonano w oparciu o postanowienia Rozporządzenia, przy zastosowaniu następujących metod (poniżej w nawiasach podano odwołanie do fragmentów Rozporządzenia):
 - 1) metoda standardowa na ryzyko kredytowe (Część III, Tytuł II, Rozdział 2);
 - 2) kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych do ograniczania ryzyka kredytowego (Część III, Tytuł II, Rozdział 4);
 - 3) metoda wskaźnika bazowego na ryzyko operacyjne (Część III, Tytuł III, Rozdział 2);
 - 4) metoda na ryzyko walutowe (Część III, Tytuł IV, Rozdział 3).
2. Bank nie wyznacza wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego oraz z tytułu ryzyka rozliczenia ryzyka cen towarów, rozmycia oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.
3. Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Dążąc do realizacji tego celu w procesie ICAAP realizowane są następujące działania:
 - 1) identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku;
 - 2) wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka;
 - 3) pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka;
 - 4) agregacja kapitału wewnętrznego;
 - 5) monitorowanie i raportowanie kapitałowe;
 - 6) zarządzanie adekwatnością kapitałową.
4. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem niewypłacalności (kapitałowym) jest utrzymywanie poziomu funduszy własnych Banku na poziomie zapewniającym adekwatne zabezpieczenie ryzyka prowadzonej działalności oraz spełnienie wymogów nadzorczych umożliwiających samodzielne funkcjonowanie Banku.

VI.2 Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe

1. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 przedstawia tabela nr 2.
2. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego obliczane zgodnie z metodą standardową na koniec 2018 r. wyniosły 14.047 tys. zł co stanowiło 82,31% wymogów regulacyjnych.

Tabela 2: Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe

(tys. zł)

L.p.	Kategorie ekspozycji	(CNXX002) Wartość ekspozycji	(CNXX004) Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP	Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe (8% kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)
I	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych;	197 997	1 838	147
II	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych;	93 730	18 746	1 500
III	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	16	3	0
IV	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju;	0	0	0
V	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
VI	ekspozycje wobec instytucji	99 773	16	1
VII	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 447	2 183	175
VIII	ekspozycje detaliczne	184 605	120 992	9 679
IX	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 163	5 733	459
X	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	9 823	12 634	1 011
XI	ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	121	181	15
XII	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
XII	ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
XIV	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0	0
XV	ekspozycje kapitałowe	1 414	1 414	113
XVI	inne pozycje	20 296	11 842	947
RAZEM		617 385	175 584	14 047

VI.3 Wymogi kapitałowe w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego

Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) przedstawia tabela nr 3:

Tabela 3: Wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b. – portfel handlowy	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

VI.4 Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank zgodnie z metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). W 2018 r. wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wynosił 3.019 tys. zł co na koniec 2018 r. stanowiło 17,69% wymogów regulacyjnych.

VI.5 Kapitał wewnętrzny w Banku

1. W metodzie szacowania kapitału wewnętrznego definiuje się poszczególne rodzaje ryzyka jakie zidentyfikowano w działalności Banku i szacuje ich istotność. Szacowanie kapitału wewnętrznego przebiega w trzech etapach:
 - 1) Etap I – za punkt wyjścia przyjmowany jest kapitał regulacyjny (wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk Filaru I);
 - 2) Etap II – ocenia się, czy minimalny wymóg kapitałowy jest adekwatny do aktualnego narażenia Banku na ryzyko dla uznanych za istotne ryzyk Filaru I;
 - 3) Etap III – szacuje się kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych ryzyk Filaru II.
2. Na potrzeby wyliczenia kapitału wewnętrznego przyjmuje się ostrożnościowo, że korelacja pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka występującymi w Banku wynosi 1, co oznacza, że kapitał wewnętrzny stanowi sumę wartości kapitału wyznaczonego w ramach filaru I i filaru II.
3. Poza ryzykiem kredytowym oraz pozostałymi ryzykami wykorzystywanymi do szacowania kapitału regulacyjnego na potrzeby obliczenia współczynników kapitałowych, w celu oszacowania kapitału wewnętrznego w 2018 r. zidentyfikowano szereg dodatkowych ryzyk, tzw. ryzyk II filaru. W ramach II Filaru badano następujące ryzyka: koncentracji dużych ekspozycji, koncentracji w sektor gospodarki, koncentracji przyjętych form zabezpieczenia, koncentracji w jednorodny instrument finansowy, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, płynności, biznesowe, wyniku finansowego, niewypłacalności (kapitałowe), nadmiernej dźwigni finansowej, strategiczne, utraty reputacji, rezydualne, modeli.
4. Bank szacuje kapitał wewnętrzny w okresach miesięcznych zgodnie z wymogami przyjętej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą „Procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej”.
5. W 2018 r. za ryzyka istotne uznawano następujące ryzyka :
 - 1) kredytowe (portfelowe i pojedynczej transakcji indywidualnie istotnej);
 - 2) operacyjne;
 - 3) stopy procentowej w księdze bankowej;
 - 4) płynności i finansowania;
 - 5) koncentracji;
 - 6) biznesowe (w tym wyniku finansowego);
 - 7) inwestycji finansowych (jako podryzyko ryzyka kredytowego);
 - 8) strategiczne;
 - 9) niewypłacalności.
6. Wyniki pomiaru kapitału wewnętrznego w Banku wg stanu na 31.12.2018 r. przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4: Kapitał wewnętrzny w Banku

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał wewnętrzny na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według minimalnych wymogów kapitałowych	Alokacja kapitału ponad minimalne wymogi kapitałowe
Ryzyko kredytowe	15 619	14 047	1572
Ryzyko rynkowe	0	0	0
Ryzyko operacyjne	3 019	3 019	0
łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego	18 638	17 066	1572
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0	X	0
koncentracji dużych ekspozycji	0	X	0
koncentracji w sektor gospodarki	0	X	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0	X	0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0	X	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	3 272	X	3 272
Ryzyko płynności	0	X	0
Ryzyko biznesowe	705	X	705
Ryzyko wyniku finansowego	1 734	X	1 734
Ryzyko niewypłacalności	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0	X	0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
ryzyko strategiczne	0	X	0
ryzyko utraty reputacji	0	X	0
ryzyko rezydualne	0	X	0
ryzyko modeli	0	X	0
łączny kapitał wewnętrzny - I i II Filar	24 348	X	7 282
Fundusze własne (dostępny kapitał na pokrycie ryzyka)		40 271	
Fundusze własne minus kapitał wewnętrzny		15 923	
Kapitał wewnętrzny / Fundusze własne [%]		60,46%	
Współczynnik kapitału Tier I [%]		17,97%	
łączny współczynnik kapitałowy [%]		18,88%	
łączny wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]		13,23%	

VII. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Nie dotyczy

VIII. Bufory kapitałowe – art. 440

- Przepisy dyrektywy CRD IV, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawodawstwa krajowego w 2015 r. poprzez przyjęcie Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizację Prawa Bankowego. Ustawa określiła bufory kapitałowe, które będą obowiązywać banki w Polsce, począwszy od stycznia 2016 r.
- Bank zobowiązany jest do utrzymywania funduszy własnych na pokrycie bufora zabezpieczającego i bufora ryzyka systemowego. Bufor zabezpieczający w 2018 roku wynosił 1,875%, natomiast począwszy od 2019 r. 2,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Bufor ryzyka systemowego od stycznia 2018 r. wynosi 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

3. Banki zobowiązane były więc w 2018 r. utrzymywać poziom całkowitego współczynnika kapitałowego na poziomie min. 12,875% (od 2019 r. 13,5%), a współczynnik kapitału Tier I na poziomie min. 10,875% (od 2019 r. 11,5%).
4. Na koniec grudnia 2018 roku całkowity współczynnik kapitałowy Banku wyniósł 18,88%, natomiast współczynnik kapitału Tier I – 17,97%. Oznacza to, że Bank utrzymuje poziom współczynników znacznie powyżej wymaganego przez prawo minimum.

IX. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441

Nie dotyczy

X. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442

➤ Art. 442.a, 442.b Rozporządzenia

1. Jako ekspozycję przeterminowaną, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie.
2. Do celów wyliczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe do ekspozycji przeterminowanych (ekspozycji której dotyczy niewykonanie zobowiązania) zalicza się ekspozycje, w przypadku których występuje przynajmniej jedna z poniższych sytuacji:
 - 1) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika w okresie jednego roku ze zobowiązań wobec Banku;
 - 2) okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni oraz przeterminowana kwota przekracza:
 - a) w przypadku ekspozycji detalicznych - 500 złotych,
 - b) w przypadku pozostałych klas ekspozycji - 3.000 złotych.
3. Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (tekst jednolity Dz.U. 2019 poz. 520) oraz z wewnętrzną procedurą zgodną z Rozporządzeniem.
4. Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw.
5. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:
 - 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
 - b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
 - 2) w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
 - a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
 - b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.
6. Bank tworzy rezerwy celowe na kapitał oraz odpisy aktualizacyjne na odsetki oraz rezerwę na ryzyko ogólne. Rezerwy celowe i odpisy aktualizacyjne tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do grupy "zagrożone" tj. do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub „stracone” oraz na kredyty detaliczne w sytuacji normalnej w kwocie przewyższającej 25% rezerwy na ryzyko ogólne.
7. Wysokość tworzonych rezerw i odpisów związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych prawnych zabezpieczeń ekspozycji. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

➤ Art. 442.c Rozporządzenia

Całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji przedstawia tabela nr 5:

Tabela 5: Kwota ekspozycji i średnia kwota ekspozycji w podziale na kategorie ekspozycji

(tys. zł)

L.p.	Kategorie ekspozycji	[CNXX030] Ekspozycja po odliczeniu korekt wartości i rezerw	Średnia kwota ekspozycji po odliczeniu korekt wartości i rezerw /*
I	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych;	191 554	189 513
II	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych;	94 174	93 817
III	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	16	12
IV	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju;	0	0
V	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
VI	ekspozycje wobec instytucji	99 773	95 457
VII	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 645	5 389
VIII	ekspozycje detaliczne	197 446	201 819
IX	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 163	9 702
X	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	12 046	11 853
XI	ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	121	121
XII	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
XII	ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
XIV	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
XV	ekspozycje kapitałowe	1 414	1 656
XVI	inne pozycje	20 296	18 419
RAZEM		626 649	627 757

*) średnia arytmetyczna liczona na stanach kwartalnych w roku 2018

➤ Art. 442.d Rozporządzenia

Bank nie prezentuje rozkładu geograficznego ekspozycji, z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską.

➤ Art. 442.e Rozporządzenia

Bank monitoruje portfel kredytowy z uwzględnieniem struktury branżowej. Szczegółowe dane dotyczące rozkładu ekspozycji w zależności od branży z uwzględnieniem grupy ryzyka przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6: Rozkład ekspozycji w zależności od branży z uwzględnieniem grupy ryzyka

(tys. zł)

Sektor gospodarki	Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Portfel kredytowy brutto	Rezerwa i odpisy	Zobowiąza nia pozabilans owe	Wartość netto ekspozycji
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	normalna	84 313	60	6	84 367	0	888	85 255
	pod obserwacją	9 791	22	0	9 813	392	0	9 421
	Suma	94 104	82	6	94 181	0	888	95 069
Budownictwo	normalna	2 867	4	3	2 868	0	813	3 681
	wątpliwa	111	7	0	118	29	0	89
	stracona	5 492	2 134	10	7 615	6 585	0	1 030
	Suma	8 469	2 144	13	10 601	6 614	813	4 800
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	normalna	398	0	0	398	0	2	400
	Suma	398	0	0	398	0	2	400

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	normalna	2 879	1	45	2 836	0	1 200	4 035
	Suma	2 879	1	45	2 836	0	1 200	4 035
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	normalna	1 195	1	5	1 191	0	215	1 406
	Suma	1 195	1	5	1 191	0	215	1 406
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	normalna	2 247	5	14	2 238	0	536	2 774
	stracona	315	40	2	353	0	0	353
	Suma	2 562	45	16	2 591	0	536	3 127
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	normalna	4 297	1	33	4 264	0	0	4 264
	Suma	4 297	1	33	4 264	0	0	4 264
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	normalna	772	1	10	763	0	0	763
	stracona	2 483	570	0	3 052	2 438	0	615
	Suma	3 255	570	10	3 815	2 438	0	1 378
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	normalna	8 425	5	60	8 370	0	27	8 397
	poniżej standardu	537	3	3	537	0	0	537
	Suma	8 963	8	63	8 908	0	27	8 935
Edukacja	normalna	589	0	7	582	0	15	598
	Suma	589	0	7	582	0	15	598
Górnictwo i wydobywanie	normalna	335	2	3	334	0	0	334
	Suma	335	2	3	334	0	0	334
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	normalna	12 539	12	61	12 490	0	3 439	15 929
	pod obserwacją	217	0	1	216	0	13	229
	poniżej standardu	619	10	3	626	0	0	626
	wątpliwa	157	0	0	157	78	0	78
	stracona	1 788	411	3	2 196	1 200	0	996
	Suma	15 319	433	68	15 684	1 278	3 452	17 858
Inne	normalna	0	0	0	0	28	0	-28
	stracona	0	18	0	18	18	0	0
	Suma	0	18	0	18	46	0	-28
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	normalna	3 790	6	23	3 772	0	0	3 772
	Suma	3 790	6	23	3 772	0	0	3 772
Pozostała działalność usługowa	normalna	111	0	2	109	0	8	117
	poniżej standardu	5	0	0	5	1	0	4
	stracona	6	2	0	8	8	0	0
	Suma	121	2	2	122	9	8	121
Przetwórstwo przemysłowe	normalna	13 477	10	60	13 426	0	1 800	15 226
	stracona	6 603	1 179	26	7 756	2 019	0	5 737
	Suma	20 079	1 189	86	21 182	2 019	1 800	20 963
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	normalna	50 877	63	485	50 455	0	2 354	52 809
	pod obserwacją	1 702	8	17	1 693	0	0	1 693
	poniżej standardu	3	0	0	3	1	0	3
	wątpliwa	97	2	0	98	49	0	49
	stracona	496	51	3	544	369	0	175
	Suma	53 174	124	505	52 793	419	2 354	54 728
Transport i gospodarka magazynowa	normalna	688	2	6	685	0	389	1 073
	pod obserwacją	9	0	0	9	0	0	9
	stracona	3	1	0	4	4	0	0
	Suma	700	3	6	698	4	389	1 082
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	normalna	200	0	1	199	0	0	199
	Suma	200	0	1	199	0	0	199
Brak PKD - osoby fizyczne	normalna	86 615	196	1 864	84 948	0	3 095	88 043
	pod obserwacją	1 045	3	8	1 040	0	0	1 040
	poniżej standardu	978	6	10	975	72	0	903
	stracona	2 126	772	14	2 883	2 050	0	833
	Suma	90 765	978	1 896	89 847	2 123	3 095	90 820
Suma		311 194	5 607	2 786	314 016	15 341	14 795	313 469

➤ Art. 442.f Rozporządzenia

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji przedstawia tabela nr 7. Z uwagi na brak możliwości przedstawienia danych z podziałem na kategorie ekspozycji, poniższe dane przedstawiono według typu kontrahenta (w tys. zł, wg wartości nominalnej na podstawie sprawozdania FIN005_1).

Tabela 7: Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności ekspozycji w podziale sektor gospodarki i typ kontrahenta (tys. zł)

Sektor gospodarki	Typ kontrahenta	Bez określonego terminu	<= 1 tygodnia	> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	> 1 mies. <= 3 mies.	> 3 mies. <= 6 mies.	> 6 mies. <= 1 roku	> 1 roku <= 2 lat	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat	Razem
Sektor finansowy	Banki centralne	8 454	145 340	0	0	0	0	0	0	0	0	0	153 794
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	69 555	31 324	1 505	0	0	0	0	0	215	0	0	102 599
	Pozostałe monetarne instytucje finansowe	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	83
	Razem sektor finansowy	78 092	176 664	1 505	0	0	0	0	0	215	0	0	256 476
Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	9 662	9 730	145	98	1 852	1 967	721	3 309	11 129	6 544	0	45 157
	Gospodarstwa domowe	10 373	1 870	45	594	1 295	3 447	11 621	37 974	47 494	39 711	15 891	170 314
	Instytucje niekom. działające na rzecz gosp. dom.	0	0	0	0	0	64	0	135	0	287	0	486
	Razem sektor niefinansowy	20 034	11 600	190	692	3 147	5 478	12 341	41 418	58 623	46 542	15 891	215 957
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Instytucje rządowe szczebla centralnego	286	0	11 900	0	0	0	7 500	15 421	8 000	434	0	43 541
	Instytucje samorządowe	0	0	0	59	469	50	2 484	21 410	50 015	19 617	0	94 104
	Razem sektor instytucji rząd. i samorządowych	286	0	11 900	59	469	50	9 984	36 831	58 015	20 050	0	137 645
Razem		98 413	188 264	13 595	751	3 616	5 529	22 325	78 250	116 853	66 592	15 891	610 079

➤ Art. 442.g Rozporządzenia

Kwota kredytów w podziale na typy kontrahenta z wyszczególnieniem kredytów zagrożonych, utworzonych rezerw celowych i odpisów oraz kredytów przeterminowanych przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8: Kredyty zagrożone, utworzone rezerwy oraz kredyty przeterminowane z uwzględnieniem podziału na typy kontrahenta

Typ kontrahenta - sektor niefinansowy	kredyty zagrożone		korekty wartości		kredyty przeterminowane	
	kapitał	wartość bilansowa brutto	Rezerwy celowe	odpisy na odsetki	kapitał	wartość bilansowa brutto
Osoby prywatne	3 104	3 858	1 451	672	4 223	4 967
Przedsiębiorcy indywidualni	1 897	2 172	692	231	2 024	2 299
Rolnicy indywidualni	595	646	367	52	1 245	1 294
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0	0	0	0	0	0
MSP	16 219	20 271	7 418	4 038	15 536	19 588
Duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0
Sektor niefinansowy razem	21 816	26 948	9 929	4 992	23 029	28 148

➤ Art. 442.h Rozporządzenia

Bank nie prezentuje informacji z podziałem na ważne obszary geograficzne, z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską.

➤ Art. 442.i Rozporządzenia

Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości, przedstawione oddzielnie przedstawia tabela nr 9a i 9b.

Tabela 9a: Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2018 do dnia 31.12.2018 r.

Rodzaj tworzonej rezerwy	Stan początkowy	Dotworzenia	Wykorzystanie	Rozwiązania	Stan końcowy
Rezerwy celowe na kredyty	9 263	9 050	0	7 965	10 347
Rezerwy na kredyty normalne	10	51	0	34	27
Rezerwy na kredyty pod obserwacją	0	392	0	0	392
Rezerwy na kredyty poniżej standardu	182	459	0	568	74
Rezerwy na kredyty wątpliwe	183	2 574	0	2 606	151
Rezerwy na kredyty stracone	8 887	5 574	0	4 757	9 704
Rezerwa na ogólne ryzyko bankowe	1 945	0	0	0	1 945
Razem rezerwa	11 207	9 050	0,0	7 965	12 292

Tabela 9b: Zmiana stanu wartości odpisów na odsetki na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2018 do dnia 31.12.2018 r.

Rodzaj tworzonego odpisu na odsetki	Stan początkowy	Stan końcowy	Zmiana (w tys. zł)	Zmiana (w %)
Odpisy na odsetki od kredytów	3 949,4	4 993,6	1 044,2	126,44%
Odpisy na odsetki od kredytów normalnych	1,7	1,3	-0,4	74,90%
Odpisy na odsetki od kredytów pod obserwacją	0,0	0,0	0,0	0,00%
Odpisy na odsetki od kredytów poniżej standardu	9,1	0,4	-8,7	4,21%
Odpisy na odsetki od kredytów wątpliwych	41,2	4,8	-36,5	11,54%
Odpisy na odsetki od kredytów straconych	3 897,4	4 987,2	1 089,8	127,96%

XI. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).
2. Ujawnienia z zakresie aktywów obciążonych i nieobciążonych przedstawione zostały zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2014/03 w tabeli nr 10 i 11.
3. Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie posiadał aktywów obciążonych.

Tabela 10: Aktywa obciążone i nieobciążone na dzień 31.12.2018

(tys. zł)

Formularz A – Aktywa		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
		010	040	060	090
010	Aktywa instytucji zgłaszającej	0		613 930	
030	Instrumenty kapitałowe	0	0	1 304	1 304
040	Dłużne papiery wartościowe	0	0	188 294	188 294
120	Inne aktywa	0		424 332	

Tabela 11: Zabezpieczenia otrzymane

Formularz B – Zabezpieczenia otrzymane	Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość nominalna otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych które nie mogą zostać obciążone
	010	040
130 Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą	0	14 795
150 Instrumenty kapitałowe	0	0
160 Dłużne papiery wartościowe	0	0
230 Inne zabezpieczenia otrzymane	0	14 795
240 Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0	0

XII. Korzystanie z ECAI – art. 444

Nie dotyczy

XIII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

Kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych na różne rodzaje ryzyka rynkowego zostały zaprezentowane w punkcie VI.3 Ujawnień.

XIV. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446

1. Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne została zaprezentowana w punkcie VI.4 Ujawnień.
2. System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku Spółdzielczego w Poddębicach uwzględnia również zasady dobrej praktyki w zakresie ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane w Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach przyjętej uchwałą Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r. (Dz. Urz. KNF z 27 lutego 2013 poz. 6).
3. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego - zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2018 roku podane są w poniższej tabeli nr 12.

Tabela 12: Mapa ryzyka operacyjnego za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018.

L.p.	Klasa (rodzaj) zdarzeń	Kategoria zdarzeń	Liczba zdarzeń	Koszty zdarzeń brutto (tys. zł)	Koszty potencjalne (tys. zł)
1.	Oszustwo wewnętrzne	- działania nieuprawnione - kradzież i oszustwo	0	0,0	1,6
2.	Oszustwo zewnętrzne	- kradzież i oszustwo - bezpieczeństwo systemów	11	0,0	0,0
3.	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	- stosunki pracownicze, - bezpieczeństwo środowiska pracy - podziały i dyskryminacja	0	0,0	0,0
4.	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	- obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów - niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe - wady produktów - klasyfikacja klienta i ekspozycje, usługi doradcze	113	5,0	0,0
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	- klęski żywiołowe i inne zdarzenia,	3	1,9	0,0
6.	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	- systemy	559	10,6	50,0
7.	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	- wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji, - monitorowanie i sprawozdawczość - napływ i dokumentacja klientów - zarządzanie rachunkami klientów - kontrahenci niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe) - sprzedawcy i dostawcy	380	45,7	0,0
Łącznie			1 066	63,1	51,6

4. W 2018 roku nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, rozumianych jako zdarzenia powodujące straty przekraczające 151 tys. zł (5% wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne).
5. Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje się ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym.
6. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych Banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników.

XV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

1. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank Spółdzielczy w Poddębicach posiadał następujące ekspozycje kapitałowe w portfelu bankowym:
 - 1) akcje jednostek nie notowanych na rynku regulowanym;
 - 2) udziały w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i mniejszościowe;
 - 3) obligacje podporządkowane zaliczane do funduszy własnych emitenta.

Tabela 13: Ekspozycje kapitałowe – portfel bankowy (w tys. zł)

Wyszczególnienie	wartość bilansowa	wartość nominalna
Akcje w jednostkach nie notowanych na rynku regulowanym	1 195	1 195
Udziały w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i mniejszościowe	123	123
Obligacje podporządkowane	217	215
RAZEM	1 535	1 533

2. Ekspozycje w papiery kapitałowe według stanu na 31 grudnia 2018 r., wraz z przypisaniem celów strategicznych przedstawiały się następująco:
 - 1) Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. – wartość bilansowa akcji 1.043 tys. zł z czego 1.012 tys. zł to wartość nominalna akcji a 32 tys. zł różnica między wartością nominalną a ceną nabycia akcji – celem zaangażowania kapitałowego była konieczność posiadania zaangażowania kapitałowego Banku jako banku zrzeszonego w banku zrzeszającym.
 W listopadzie 2018 r. Bank objął w drodze emisji serii AD 660 tys. szt. akcji Banku BPS S.A. po cenie nominalnej 1 zł i cenie emisyjnej 2,50 zł na łączną kwotę 1.650 tys. zł. Akcje te jednak na dzień 31.12.2018 r. nie były jeszcze zarejestrowane w KRS;
 - 2) SGB Bank S.A. – wartość bilansowa i nominalna akcji 151 tys. zł – celem zaangażowania kapitałowego była potrzeba posiadania alternatywy zmiany zrzeszenia;
 - 3) Bank Spółdzielczy w Brodnicy - wartość bilansowa obligacji podporządkowanych 217 tys. zł (wartość nominalna 215 tys. zł) zaliczanych przez BS w Brodnicy do kapitałów Tier II;
 - 4) Partnet Spółka z o.o. – wartość bilansowa i nominalna udziałów 121 tys. zł - celem zaangażowania kapitałowego była potrzeba posiadania możliwości wpływu przez banki spółdzielcze na firmę informatyczną Softnet dostarczającą aktualnie system bankowy dla Banku;
 - 5) System Ochrony Zrzeszenia BPS S.A. – wartość bilansowa i nominalna udziałów 2 tys. zł – celem zaangażowania kapitałowego była konieczność wypełnienia zobowiązań wynikających z uczestnictwa w systemie ochrony.
3. W analizowanym okresie (rok 2018) BS Poddębice nie dokonywał zmian zasad rachunkowości ani metod wyceny dla akcji i udziałów.

XVI. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

1. Przez ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej rozumie się ryzyko strat wynikających z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które prowadzą do spadku przychodów odsetkowych, wzrostu kosztów odsetkowych lub zmniejszenia wartości bieżącej netto pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
2. Ryzyko stopy procentowej wynikające z działalności innej niż handlowa wynika z następujących źródeł:
 - 1) niedopasowania terminów zmiany oprocentowania aktywów oraz pasywów (**ryzyko terminów przeszacowania**);
 - 2) zmian w relacjach między krzywymi dochodowości, które wpływają na ustalanie oprocentowania instrumentów znajdujących się w portfelu banku i powodują zmiany relacji pomiędzy oprocentowaniem tych instrumentów (**ryzyko bazowe**);
 - 3) zmieniających się relacji między oprocentowaniem dla poszczególnych terminów zapadalności/wymagalności krzywej dochodowości (**ryzyko zmiany kształtu krzywej dochodowości**);
 - 4) opcji związanych z oprocentowaniem, zawartych w produktach bankowych, np. opcja wcześniejszej spłaty (**ryzyko opcji**).
2. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest optymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych.
3. Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą w ramach zatwierdzonych strategii i planów ekonomiczno-finansowych z zachowaniem założonej tolerancji na ryzyko stopy procentowej wyrażonej poprzez następujące miary:
 - 1) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku w okresie najbliższych 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp o 100 p.b.;
 - 2) luka skumulowana / wartość bilansowa aktywów.
4. Celem Banku jest utrzymanie umiarkowanej wrażliwości wyniku odsetkowego na zmiany rynkowych stóp procentowych. Bank będzie utrzymywał pozycję luki dla działalności złotowej i walutowej w ramach przyjętych limitów przyjętych uchwałą Zarządu Banku na dany rok i opisanych w Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
5. W celu prawidłowego monitoringu ryzyka stopy procentowej, Bank prowadzi analizy symulacyjne, z uwzględnieniem scenariusza szokowego.
6. Bank do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:
 - 1) metodę luki (jako podstawowe narzędzie analityczne);
 - 2) metodę symulacji zmian wyniku finansowego;
 - 3) analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej;
 - 4) metodę szacowania zmian wartości ekonomicznej Banku.
7. Na dzień 31.12.2018 r. obliczono potencjalną zmianę wyniku finansowego (odsetkowego) dla szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – wzrost i spadek o 200 p.b.). Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu spadku stóp o 200 p.b. wyniosłaby -5.815,20 tys. zł a w wyniku wzrostu stóp o 200 p.b. wyniosłaby 960,9 tys. zł.

Tabela 14: Zestawienie luki stopy procentowej wg stanu na 31.12.2018 r. (w tys. zł)

Rodzaj aktywów/pasywów	Ogółem	Okres przeszacowania							% udział
		1 dzień	2 – 30 dni	1- 3mce	3 - 6mcy	6 - 12mcy	1 rok -3 lata	pow. 3 lat	
AKTYWA									
Stoła stopa procentowa	212 831	16 934	178 581	1 098	1 382	2 286	4 276	8 274	35,39%
Aktywa z oprocentowaniem uzależnionym od stopy referencyjnej NBP	145 340	0	145 340	0	0	0	0	0	24,17%
Aktywa z oprocentowaniem uzależnionym od redyskonta weksli NBP	16 908	16 908	0	0	0	0	0	0	2,81%
Aktywa z oprocentowaniem uzależnionym od stawek WIBOR/WIBID	37 329	0	32 829	0	0	0	500	4 000	6,21%
Aktywa z oprocentowaniem uzależnionym od decyzji Zarządu	13 254	26	412	1 098	1 382	2 286	3 776	4 274	2,20%
Zmienna stopa procentowa	388 484	277 271	106 998	215	4 000	0	0	0	64,61%
Aktywa z oprocentowaniem uzależnionym od stopy referencyjnej NBP	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
Aktywa z oprocentowaniem uzależnionym od redyskonta weksli NBP	119 135	119 135	0	0	0	0	0	0	19,81%
Aktywa z oprocentowaniem uzależnionym od stawek WIBOR/WIBID	196 251	158 136	33 900	215	4 000	0	0	0	32,64%
Aktywa z oprocentowaniem uzależnionym od decyzji Zarządu	73 098	0	73 098	0	0	0	0	0	12,16%
Zapadalność aktywów wrażliwych na zmiany stopy procentowej	601 315	294 205	285 579	1 313	5 382	2 286	4 276	8 274	100,00%
PASYWA									
Stoła stopa procentowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
Pasywa o stałym oprocentowaniu	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
Zmienna stopa procentowa	546 975	31 910	515 065	0	0	0	0	0	100,00%
Pasywa z oprocentowaniem uzależnionym od redyskonta weksli NBP	13 007	13 007	0	0	0	0	0	0	2,38%
Pasywa z oprocentowaniem uzależnionym od stawek WIBOR/WIBID	18 903	18 903	0	0	0	0	0	0	3,46%
Pasywa z oprocentowaniem uzależnionym od decyzji Zarządu	515 065	0	515 065	0	0	0	0	0	94,17%
Wymagalność pasywów wrażliwych na zmiany stopy procentowej	546 975	31 910	515 065	0	0	0	0	0	100,00%
LUKA	54 340	262 295	-229 486	1 313	5 382	2 286	4 276	8 274	
LUKA NARASTAJĄCO		262 295	32 809	34 122	39 504	41 790	46 066	54 340	
Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu zmiany stóp o 2 p.p.	960,9 -5815,2								

XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Nie dotyczy

XVIII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

- W związku z wejściem w życie od 01.05.2017 r. Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Bank Spółdzielczy w Poddębicach wprowadził w 2017 roku Politykę wynagrodzeń dostosowaną do ww rozporządzenia. Zgodnie z zapisami Polityki, Bank zidentyfikował pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, o których mowa w art. 9ca ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, na zasadach określonych w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (Dz. Urz. UE L 167 z 06.06.2014, str. 30, z późn. zm).

2. W 2018 r. w Banku podstawowym dokumentem określającym zasady ustalania, wypłacania i monitorowania wynagrodzeń pracowników, w tym również osób, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku była Polityka Wynagrodzeń w Banku Spółdzielczym w Poddębicach przyjęta przez Zarząd Banku na posiedzeniu w dniu 21.03.2018 r., będąca załącznikiem do Uchwały nr 57/PZo/2018 Zarządu Banku, a następnie zatwierdzona przez Radę Nadzorczą na posiedzeniu w dniu 28.03.2018 r.
3. Wykaz osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku wraz ze stosowną analizą, został sporządzony przez Kierownika Zespołu Organizacji i Kadr w dniu 31.01.2019 r.
4. „Polityka wynagrodzeń w Banku Spółdzielczym w Poddębicach” zwana dalej „Polityką wynagrodzeń” określa zasady ustalania, wypłacania i monitorowania wynagrodzeń osób, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, w tym wynagrodzeń członków Zarządu.
5. Wprowadzenie i stosowanie Polityki wynagrodzeń ma na celu:
 - 1) prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka;
 - 2) realizację strategii zarządzania Bankiem i strategii zarządzania ryzykiem oraz ograniczenie konfliktu interesów.
6. Bank prowadzi i realizuje Politykę wynagrodzeń odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.
7. W 2018 roku, Zarząd na posiedzeniu ocenił odpowiedniość kadry kierowniczej. Bank nie korzystał z usług konsultanta zewnętrznego w zakresie oceny odpowiedniości kadry kierowniczej i stosowanych zmiennych składników wynagrodzeń.
8. Rada Nadzorcza w trakcie swoich posiedzeń na bieżąco informowana jest o poziomie ryzyka Banku i na bieżąco monitoruje poziom ryzyka umożliwiający zastosowanie zasad wynikających z Polityki zmiennych składników wynagrodzeń.
9. Wynagrodzenie zasadnicze członków Zarządu uzależnione jest od zajmowanego stanowiska lub rodzaju wykonywanej pracy i kwalifikacji zawodowych wg kategorii zaszeregowania i odpowiadającej tej kategorii stawki wynagrodzenia określonej w tabeli stawek wynagrodzenia zasadniczego.
10. Decyzje w zakresie wysokości wynagrodzenia zasadniczego dla członków Zarządu podejmuje Rada Nadzorcza w postaci uchwał.
11. W zakresie zmiennych składników wynagrodzeń regulacja uwzględnia uzależnienie zmiennych składników wynagrodzeń od oceny wyników pracownika oraz wyników danej jednostki organizacyjnej i wyników Banku w obszarze odpowiedzialności tego pracownika z uwzględnieniem wyników całego Banku. Ocena odbywa się za okres co najmniej trzech lat.
12. W ww. Polityce wynagrodzeń określono zasady oceny efektów pracy członków Zarządu. Ocena uwzględnia kryteria finansowe i niefinansowe. Podstawą oceny efektów pracy członków Zarządu są wyniki całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu. Szczegółowe indywidualne kryteria oceny pracy członków Zarządu zostały określone w Zasadach wynagradzania Pracowników Banku będących członkami Zarządu.
13. Kryteria te uwzględniają postanowienia Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. tj. koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyko płynności w perspektywie długoterminowej.
14. Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100 % w odniesieniu do każdej zidentyfikowanej osoby.

15. Pierwsza ocena członków Zarządu wg nowowprowadzonych indywidualnych kryteriów wynagradzania została przeprowadzona 21.06.2018 r. i obejmowała trzyletni okres. Zarówno Zarząd jako organ kolegialny jak również poszczególni członkowie Zarządu indywidualnie zostali ocenieni pozytywnie.
16. Kierownicy komórki audytu wewnętrznego, komórki do spraw zgodności, komórki prawnej, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie oraz za sprawy kadrowe – w przypadku stanowisk jednoosobowych, przez kierowników należy rozumieć pracowników zatrudnionych na odpowiednich samodzielnych stanowiskach - są wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji, a ich wynagrodzenie nie może być uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.
17. Zmienne składniki wynagrodzenia zidentyfikowanych pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, kierowanie komórką do spraw zgodności oraz kierowanie komórką audytu wewnętrznego – w przypadku stanowisk jednoosobowych, przez te osoby należy rozumieć pracowników zatrudnionych na odpowiednich samodzielnych stanowiskach - są opiniowane i monitorowane przez Radę Nadzorczą Banku.
18. Przy ustalaniu wysokości zmiennych składników wynagrodzeń uwzględniana jest sytuacja finansowa Banku, a łączne zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane zidentyfikowanym pracownikom nie mogą ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego bazy kapitałowej i nie mogą być wyższe, niż 10% rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto Banku za rok, za który dokonuje się oceny pracy.
19. Bank nie stosuje polityki płatności wynagrodzeń w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.
20. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku z podziałem na Członków Zarządu oraz pozostałych pracowników mających wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Poddębicach przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 15a: Wynagrodzenia Członków Zarządu wypłacone w 2018 r.

Rodzaj wynagrodzenia	Członkowie Zarządu	Ilość osób
Wynagrodzenie stałe	573,31	5
Wynagrodzenie zmienne	21,01	5
Odprawy	0,00	0
Najwyższa wypłata odprawy	0,00	0

Tabela 15b: Wynagrodzenia pozostałych pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka wypłacone w 2018 r.

Rodzaj wynagrodzenia	Pozostałe osoby mające wpływ na profil ryzyka banku	Ilość osób
Wynagrodzenie stałe	1 153,04	19
Wynagrodzenie zmienne	66,71	19
Odprawy	0	0
Najwyższa wypłata odprawy	0	0

21. W Banku w 2018 roku żadna z osób nie otrzymała wynagrodzenia:
 - 1) w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym,
 - 2) w wysokości w przedziale między 1 mln EUR, a 5 mln EUR,
 - 3) w wysokości wyższej niż 5 mln EUR.

XIX. Dźwignia finansowa – art. 451

1. Wartość wskaźnika dźwigni finansowej wyliczana jest zgodnie z artykułem 429 Rozporządzenia jako iloraz kapitału Tier I oraz miary ekspozycji całkowitej w sprawozdawczym dniu odniesienia.
2. Zgodnie z artykułem 499 ust.1 Rozporządzenia, wskaźnik dźwigni jest obliczany, przedstawiany w sprawozdaniu i ujawniany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier I (w pełni wprowadzona definicja), jak i według definicji przejściowej kapitału Tier I.
3. Bank oblicza i raportuje w sprawozdawczości obowiązkowej wskaźnik dźwigni na koniec każdego kwartału kalendarzowego.
4. Wartość wskaźnika dźwigni na 31.12.2018 r. wyliczona zgodnie z art. 429 Rozporządzenia wynosiła:
 - 1) **5,80%** - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I;
 - 2) **6,21%** - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier I.
5. Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank ujawnia dane dotyczące wskaźnika dźwigni w załączniku nr 5 niniejszego dokumentu wg wzoru określonego w Załączniku I do Rozporządzenia 2016/200.
6. Przy obecnie przyjętych założeniach Strategii zarządzania ryzykiem i biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyka, Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne, nie opracowano więc desygnowanych procedur w tym obszarze.
7. Poziom wskaźnika dźwigni znajduje się na zadawalającym poziomie, przy niewielkich jego zmianach, nie jest więc uzasadniony opis czynników wpływających na zmiany jego wielkości.

XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Nie dotyczy

XXI. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

Bank Spółdzielczy w Poddębicach wypracował ścisłą politykę zarządzania zabezpieczeniami, akceptowanymi przez Bank dla kredytów i gwarancji. Polityka zarządzania zabezpieczeniami jest odzwierciedlona w postaci wewnętrznych reguł i regulacji w Banku, odnoszących się do reguł nadzorczych, zawartych w Rozporządzeniu 575/2013.

➤ Art. 453.a Rozporządzenia

Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych

➤ Art. 453.b Rozporządzenia

1. Bank stosuje niektóre techniki redukcji ryzyka kredytowego zgodnie z Rozdziałem 4 Tytuł II Część trzecia Rozporządzenia w części dotyczącej stosowania metody standardowej wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, pod warunkiem, że ekspozycja kredytowa, w stosunku do której Bank zastosował ograniczenie ryzyka kredytowego, nie będzie generować kwoty ważonej ryzykiem wyższej niż identyczna ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone.
2. Na dzień 31.12.2018 Bank stosował następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego:
 - 1) kaucja – ochrona kredytowa rzeczywista - art. 197 ust. 1 lit. a Rozporządzenia;
 - 2) gwarancje w ramach portfelowych linii gwarancyjnych wystawianych przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) – ochrona kredytowa nierzeczywista - art. 201 ust. 1 lit. a Rozporządzenia.

3. Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.
4. W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.
5. Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosowane są techniki redukcji ryzyka kredytowego czy też nie, Bank dokonuje pełnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych i przechowuje odpowiednią dokumentację w tym zakresie.

➤ Art. 453.c Rozporządzenia

1. Bank preferuje zabezpieczenia które mogą być wykorzystywane w celu redukcji ryzyka kredytowego, w tym w szczególności:
 - 1) zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej;
 - 2) zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości komercyjnej;
 - 3) zdeponowane w Banku środki pieniężne;
 - 4) polisy ubezpieczeniowe na życie, z których prawa zostały przeniesione na Bank lub na których został ustanowiony zastaw na rzecz Banku;
 - 5) gwarancje udzielone przez:
 - a) podmioty sektora publicznego ekspozycjom, które są traktowane jak ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
 - b) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
 - c) banki,

oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej, wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (z późn. zm.) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz z wewnętrznymi procedurami Banku.

2. Zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności, rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:
 - 1) weksel in blanco,
 - 2) depozyt bankowy,
 - 3) kaucja pieniężna,
 - 4) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
 - 5) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
 - 6) poręczenie wg prawa cywilnego,
 - 7) poręczenie wekslowe,
 - 8) gwarancja,
 - 9) przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
 - 10) cesja praw z umów ubezpieczenia,
 - 11) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/ przeniesienie własności,
 - 12) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/ przeniesienie własności,
 - 13) zastaw rejestrowy,
 - 14) zastaw zwykły,
 - 15) zastaw finansowy,
 - 16) hipoteka,
 - 17) hipoteka przymusowa,
 - 18) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego złożone w formie aktu notarialnego,
 - 19) przystąpienie do długu,
 - 20) przejęcie długu,

21) ubezpieczenie kredytu.

➤ Art. 453.d Rozporządzenia

Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.

➤ Art. 453.e Rozporządzenia

1. Mając na uwadze ograniczenie koncentracji ryzyka kredytowego wynikającego z zaangażowania w poszczególne grupy podmiotów, produktów, branż, zabezpieczeń, Bank monitoruje w trybie miesięcznym poziom wykorzystania limitów ograniczających nadmierną koncentrację portfela kredytowego.
2. Bank ogranicza zaangażowanie w pojedynczy podmiot lub grupę podmiotów powiązanych poprzez wyznaczenie, zatwierdzonego przez Zarząd, limitu koncentracji wobec klienta lub grupy podmiotów powiązanych.
3. Bank monitoruje zaangażowania pod kątem przekroczenia 10% funduszy własnych Banku w stosunku do jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych i kontroluje określony przepisami Rozporządzenia i ustawy Prawo bankowe limit koncentracji zaangażowań w stosunku do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych w wysokości 25% uznanego kapitału.
4. W celu kontroli i ograniczania ryzyka koncentracji wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów tej samej branży, Bank monitoruje i kontroluje branżę, poprzez ustanowienie limitów zaangażowanie na branżę, stosownie do związanego z nimi ryzyka.
5. W ramach kontroli ryzyka koncentracji wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia, Bank ustanawia i monitoruje limity zaangażowania na ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie.
6. Bank (kwartalnie) przeprowadza pogłębioną analizę portfela kredytowego pod kątem występowania koncentracji, uwzględniając największe zaangażowania na klientów lub grupy Klientów powiązanych.

➤ Art. 453.f, 453.g Rozporządzenia

Nie dotyczy

XXII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy

XXIII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Nie dotyczy

XXIV. Ujawnianie zgodnie z art. 111a ust 4 Prawa Bankowego

➤ Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem

Opis systemu zarządzania ryzykiem zawarty został w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

➤ Opis systemu kontroli wewnętrznej

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który na równi z systemem zarządzania ryzykiem, odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania Banku i jest istotnym elementem zarządzania Bankiem.
2. System kontroli wewnętrznej jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku, ustanowiony „Regulaminem systemu kontroli wewnętrznej”.
3. System kontroli wewnętrznej funkcjonuje w sposób zapewniający osiągnięcie celów kontroli wewnętrznej, w tym: celów ogólnych oraz celów szczegółowych.
4. Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
5. Cele szczegółowe systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia w ramach celów ogólnych z uwzględnieniem następujących aspektów:
 - 1) zakresu i stopnia złożoności działalności Banku,
 - 2) zakresu stosowania określonych przepisów prawa, standardów rynkowych oraz obowiązujących w banku regulacji wewnętrznych do których przestrzegania zobowiązany jest Bank,
 - 3) konieczności osiągnięcia odpowiedniego stopnia realizacji planów operacyjnych i biznesowych przyjętych w Banku,
 - 4) konieczności zachowania kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych,
 - 5) konieczności zachowania odpowiedniej jakości (dokładność i niezawodność) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego,
 - 6) zapewnienia odpowiedniej adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 7) konieczności posiadania odpowiedniej struktury organizacyjnej Banku, zachowania podziału kompetencji i zasady koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami, komórkami, stanowiskami organizacyjnymi, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji,
 - 8) zakresu czynności powierzonych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym oraz ich wpływ na skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
6. Bank dokonuje powiązania celów ogólnych i celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej z procesami uznanymi za istotne.
7. Bank wyodrębnia procesy uznane za istotne w oparciu o strategię zarządzania Bankiem, model biznesowy Banku, wpływ danego procesu na wynik finansowy i adekwatność kapitałową Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz apetyt na ryzyko, wg ustalonych kryteriów.
8. W celu zapewnienia realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej Bank projektuje, wprowadza i zapewnia działanie mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku.
9. Rodzaje mechanizmów kontrolnych dostosowywane są do określonych celów systemu kontroli wewnętrznej, stopnia złożoności procesów, ryzyka zaistnienia nieprawidłowości, uwzględniając dostępne zasoby Banku.
10. Mechanizmy kontrolne posiadane przez Bank składają się z odpowiedniego zbioru obejmującego co najmniej:
 - 1) Procedury,
 - 2) podział obowiązków,
 - 3) autoryzację, w szczególności autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych,
 - 4) kontrolę dostępu,

- 5) kontrolę fizyczną,
 - 6) proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym,
 - 7) inwentaryzację,
 - 8) dokumentowanie odstępstw,
 - 9) wskaźniki wydajności,
 - 10) szkolenia,
 - 11) samokontrola.
11. System kontroli wewnętrznej w 2018r. obejmował:
- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących, w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki / komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji, stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych danym stanowiskom, grupom ludzi lub jednostkom organizacyjnym zadań;
 - 2) komórkę ds. kontroli wewnętrznej – która ma za zadanie dokonywanie monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zwłaszcza w zakresie dokonywania testowania pionowego pierwszej linii, a także prowadzenia i aktualizowania matrycy funkcji kontroli zgodnie z Instrukcją działania funkcji kontroli,
 - 3) komórkę do spraw zgodności mającą na celu zapewnianie zgodności działania Banku z przepisami prawa, rekomendacjami organów nadzoru, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi, w tym stosowania mechanizmów kontrolnych, monitorowania skuteczności mechanizmów kontrolnych w zakresie ryzyka braku zgodności oraz wykonywanie zadań w zakresie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności poprzez identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie wielkości i poziomu ryzyka rozumianego jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych oraz raportowanie na temat tego ryzyka. Komórka ds. zgodności realizuje powyższe cele zgodnie z Polityką zgodności, Regulaminem funkcjonowania komórki do spraw zgodności oraz Instrukcją zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - 4) niezależną komórkę ds. audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego – jej działanie jest szczegółowo uregulowane w Regulaminie audytu wewnętrznego (karta audytu) zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą.
12. Rada Nadzorcza i Zarząd Banku promują wysokie normy etyczne oraz uświadamiają wszystkim pracownikom Banku znaczenie systemu kontroli wewnętrznej.
13. W ramach nadzoru nad działalnością Banku Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki ds. zgodności, komórki ds. audytu wewnętrznego, Zarządu Bank oraz Komitetu Audytu. Ustalenia wynikające z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK), istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.
14. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki ds. zgodności oraz oceny adekwatności i skuteczności komórki ds. audytu wewnętrznego.
15. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli (ryzyka), komórkę do spraw zgodności i komórkę ds. audytu wewnętrznego oraz zapewnienie odpowiednich mechanizmów niezależności komórki audytu wewnętrznego oraz komórki ds. zgodności a także środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia kwalifikacji i zdobywania doświadczenia oraz umiejętności przez pracowników ww. komórek.

16. Zarząd podejmuje działania, mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką ds. zgodności, komórką ds. audytu wewnętrznego a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
17. W przypadku wykrycia nieprawidłowości w systemie kontroli wewnętrznej, Zarząd podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące. Do środków naprawczych należą w szczególności, projektowanie nowych i aktualizacja dotychczasowych mechanizmów kontrolnych w tym zmiana procedury, modyfikacja poszczególnych procesów, szkolenia.
18. Zarząd zatwierdza listę istotnych procesów wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązanie z celami ogólnymi i szczegółowymi systemu kontroli wewnętrznej w formie matrycy funkcji kontroli. Zarząd zapewnia funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli poprzez przypisanie odpowiednich zadań związanych z zapewnianiem jej funkcjonowania.
19. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:
 - 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,
 - 2) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących,
 - 3) zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności i komórce audytu wewnętrznego,
 - 4) zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki ds. zgodności oraz audytorów wewnętrznych.
20. Rada Nadzorcza dokonała pozytywnej rocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej za 2018 r. w tym adekwatności i skuteczności działania funkcji kontroli, komórki ds. zgodności oraz komórki ds. audytu wewnętrznego.
21. Rada Nadzorcza dokonała pozytywnej rocznej oceny efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności za rok 2018.
22. W dniu 16.11.2018 r. po przystąpieniu Banku do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS audyt wewnętrzny na mocy zapisów Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz Umowy z Systemem Ochrony Zrzeszenia BPS realizowany jest wyłącznie przez Spółdzielnie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
23. Od roku 2019 audyt wewnętrzny podlega organizacyjnie Prezesowi Zarządu SOZ i funkcjonalnie Radzie Nadzorczej SOZ i od 2019 r. tylko te organy będą odpowiedzialne za dokonywanie oceny skuteczności i efektywności trzeciego poziomu kontroli.
24. Z uwagi na umiejscowienie trzeciego poziomu kontroli poza Bankiem, Bank rozbudował drugą linię obrony, wzmacniając komórkę ds. kontroli wewnętrznej o pracownika komórki ds. audytu wewnętrznego oraz korzysta z usług kontroli instytucjonalnej realizowanej przez Bank Zrzeszający na zasadach określonych w Umowie Zrzeszenia.

➤ Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń

Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zawarto w rozdziale XVIII - Polityka w zakresie wynagrodzeń niniejszego dokumentu.

➤ Informacje powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń

1. W Banku nie działa Komitet ds. wynagrodzeń w rozumieniu art. 9cb ust.1 ustawy Prawo bankowe, z uwagi na to, że nie jest bankiem istotnym w rozumieniu art. 4 ust.1 pkt 35) ustawy Prawo bankowe.
2. Zadania Komitetu ds. wynagrodzeń w zakresie opiniowania i monitorowania wynagrodzeń zmiennych składników osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku, odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie w zakresie zarządzania ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej banku, kierowanie komórką do spraw zgodności oraz kierowanie komórką audytu wewnętrznego realizowane są przez Radę Nadzorczą Banku, zgodnie z postanowieniami § 28 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

➤ Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe

3. Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji.
4. Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2018 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

XXV. Ujawnianie informacji z zakresu płynności wymaganych Rekomendacją P

Bank, w celu umożliwienia uczestnikom rynku dokonania rzetelnej oceny systemu zarządzania ryzykiem płynności oraz jego pozycji płynności, ujawnia następujące informacje zgodnie z przepisami Rekomendacji P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków:

➤ Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

1. Podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (operacyjna działalność rynkowa) od funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka. Powyższa zasada realizowana jest poprzez oddzielenie zadań Pionu analiz i zarządzania ryzykami od komórek biznesowych i operacyjnych. Podział ten nie oznacza jednoczesnego zdjęcia odpowiedzialności z jednostek biznesowych i operacyjnych za podejmowane ryzyko. Decyzje skutkujące powstaniem ekspozycji na ryzyko płynności są wynikiem działalności tych jednostek. Jednocześnie Bank zapewnia aby Członkowie Zarządu oraz odpowiedni pracownicy posiadali właściwe kompetencje.
2. Szczegółowy zakres odpowiedzialności w zarządzaniu płynnością określa Instrukcja zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.
3. Zarząd Banku i Rada Nadzorcza informowani są o ekspozycji Banku na ryzyko płynności w cyklach określonych w Systemie Informacji Zarządczej.
4. Za stworzenie i zorganizowanie prawidłowego procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz jego skuteczność, w tym za wdrożenie i aktualizowanie zasad polityki oraz procedur zarządzania tym ryzykiem odpowiedzialny jest Zarząd Banku.

5. Za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności w Banku odpowiada Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy.
6. Za nadzór nad pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności odpowiada Członek Zarządu ds. analiz i zarządzania ryzykami (p.o. Prezesa Zarządu).
7. Zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku wykonują Komórka zarządzająca tzn. komórka organizacyjna odpowiadająca, w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej, za utrzymanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku (Zespół Finansowo-Księgowy, Skarbiec i Stanowisko ds. zarządzania płynnością).
8. Zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje Komórka monitorująca tzn. komórka organizacyjna wykonująca w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej, zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku, (Stanowisko ds. ryzyka finansowego i informacji zarządczej).
9. Oceny bieżącej i planowanej pozycji płynności płatniczej Banku dokonuje Zarząd i Komitet Zarządzania Ryzykami.

➤ Zasady prowadzenia działalności w zakresie pozyskiwania finansowania

1. Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie poprzez bazę depozytową i depozyty jednostek samorządu terytorialnego oraz alokację nadwyżki finansowej po stronie aktywnej. Bank zakłada systematyczny wzrost poziomu środków pozyskiwanych od osób fizycznych, rolników i podmiotów gospodarczych. Rozwój akcji kredytowej uzależniony jest bowiem ściśle od poziomu stabilnych źródeł finansowania w Banku.
2. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz sektora instytucji samorządowych.
3. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania tak, aby możliwe było otwieranie po stronie aktywnej pozycji o dłuższym horyzoncie czasowym.
4. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, by właściwie zarządzać płynnością płatniczą przy jednoczesnym ograniczaniu uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
5. Bank Spółdzielczy w Poddębicach jako członek zrzeszenia nie ma dostępu do banku centralnego a w zarządzaniu płynnością jednostka centralna czyli bank zrzeszający odgrywa rolę równoważną bankowi centralnemu. Stąd polityka Banku w zakresie zarządzania płynnością wspomagana jest umową zrzeszeniową obejmującą w szczególności utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze, finansowanie banków spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego poprzez zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych banków spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów, sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku międzybankowym, dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od banków spółdzielczych, udzielanie bankom spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń, gwarancji bankowych i pożyczek podporządkowanych, administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych, których zasady tworzenia i wykorzystania określają oddzielne przepisy.
6. W dniu 16 listopada 2018 r. przystąpił do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Jest to porozumienie, w którym uczestniczą Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i zrzeszone z nim Banki Spółdzielcze, na mocy którego banki te zapewniają sobie wzajemnie wsparcie w zakresie płynności i wypłacalności w sytuacji wystąpienia trudności finansowych w którymkolwiek z tych banków. Bank jest zobowiązany przystosowywać swoje zasady i cele zarządzania ryzykiem do zasad i celów zarządzania ryzykiem obowiązujących w SOZ BPS.
7. Bank zabezpiecza płynność prowadzonej działalności poprzez utrzymywanie:

- 1) odpowiednio wysokich współczynników płynnościowych;
- 2) odpowiedniej struktury aktywów, z uwzględnieniem bufora aktywów wysokopłynnych, w stosunku do zgromadzonych depozytów;
- 3) utrwalonych relacji, potwierdzonych zawartymi umowami, z innymi uczestnikami rynku tj. System Ochrony, Bank Zrzeszający, zapewniających dodatkowe wsparcie płynnościowe w sytuacji wystąpienia warunków skrajnych, w tym ewentualnych zwiększonych wypłat depozytów.

➤ stopień scentralizowania bądź zdecentralizowania funkcji skarbowych oraz funkcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku

1. Zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku wykonuje Komórka zarządzająca czyli w Banku jest to Zespół Finansowo-Księgowy, Skarbiec i Stanowisko ds. zarządzania płynnością.
2. Codzienne czynności wykonywane przez Komórkę zarządzającą mające na celu utrzymanie płynności Banku, dotyczą w szczególności:
 - 1) Zespół Finansowo-Księgowy - sporządzania zbiorczych zestawień uznaniowych i obciążeniowych z dokumentów własnych i przyjętych dyspozycji klientów z dnia poprzedniego oraz z dnia bieżącego, wyliczania stanu rachunku bieżącego;
 - 2) Skarbiec - sprawdzania stanu gotówki w kasach oraz skarbcach na początek dnia, ustalania stanu gotówki pozostającej w dyspozycji Banku (kasy, skarbiec), ustalania sumy odprowadzeń i zasileń gotówkowych;
 - 3) Stanowisko ds. zarządzania płynnością - uzyskiwanie informacji z Banku Zrzeszającego o stanie rachunku bieżącego, budowa portfela aktywów płynnych, opracowywania prognoz przepływów finansowych Banku, zarządzanie płynnością bieżącą w Banku, zawieranie transakcji na rynku międzybankowym, lokowania nadwyżek środków.
3. Zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje Komórka monitorująca czyli w Banku jest to Stanowisko ds. ryzyka finansowego i informacji zarządczej.
4. Komórka monitorująca ryzyko płynności odpowiada za:
 - 1) opracowywanie i cykliczną weryfikację zasad zarządzania ryzykiem płynności;
 - 2) pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka płynności obejmujące w szczególności:
 - a) lukę płynności i urealnioną lukę płynności,
 - b) nadzorcze miary płynności,
 - c) ustanowione limity i wskaźniki;
 - 3) analizę nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności;
 - 4) przygotowywanie propozycji wspomagających właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku, na posiedzenia KZR celem dyskusji i przedstawienia ich Zarządowi Banku;
 - 5) raportowanie w zakresie poziomu ryzyka płynności dla Komitetu Zarządzania Ryzykami, Zarządu i Rady Nadzorczej.

➤ zakres informacji ilościowych dotyczących pozycji płynności Banku

1. Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności znajdują się w załączniku nr 3 do niniejszego dokumentu dotyczącym Informacji na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierającej kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka.
2. Ponadto w tabeli nr 16 zaprezentowano urealnioną lukę płynności, w tabeli 17 kalkulację nadzorczych miar płynności i w tabeli 18 poziom wskaźnika LCR według stanu na 31.12.2018 r.
3. Bank jako członek Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS został z dniem 7.12.2018 roku zwolniony przez KNF z obowiązku indywidualnego wypełniania normy LCR na rzecz łącznego wskaźnika LCR, wyliczonego dla uczestników systemu ochrony, który na dzień 31.12.2018 roku wyniósł 217,73%.

Tabela 16: Urealniona luka płynności na 31.12.2018 r.

Rodzaj aktywów/pasywów	Okres przeszacowania										Ogółem	% udziału
	do 7 dni	pow. 7 dni – do 1m-ca	pow. 1 – do 3 m-cy	pow. 3 – do 6 m-cy	pow. 6 m-cy - do 1 roku	pow. 1 roku - do 3 lat	pow. 3 – do 5 lat	pow. 5 – do 10 lat	pow. 10 – do 20 lat	pow. 20 lat		
AKTYWA RAZEM	213 335	48 153	18 763	17 993	27 988	91 221	82 759	63 707	27 849	29 703	621 473	100,00%
gotówka	8 454	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8 454	1,36%
rachunek rozliczeniowy	3 110	0	0	0	0	49 667	0	0	0	0	52 777	8,49%
rezerwa obowiązkowa	16 908	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16 908	2,72%
należności od inst. finans.	31 323	1 504	0	0	0	0	0	0	0	0	32 827	5,28%
bony skarbowe	145 322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	145 322	23,38%
obligacje skarbowe/BPS/BS	0	42 972	0	0	0	0	0	0	0	0	42 972	6,91%
certyfikaty depozytowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
kredyty	604	2 080	10 775	13 832	21 985	41 291	82 515	63 696	27 849	3 844	268 470	43,20%
limity w rachunku	68	1 597	7 988	4 162	6 003	264	245	11	0	0	20 338	3,27%
kredyty stracone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15 993	15 993	2,57%
raty zapadłe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9 867	9 867	1,59%
pozabilans (otrzymane)	7 546	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 546	1,21%
PASYWA RAZEM	92 969	2 906	2 731	57 108	211 020	214 271	5 320	3 072	0	39 324	628 722	100,00%
baza depozytowa	35 096	2 803	2 564	56 411	199 895	201 963	5 273	3 023	0	0	507 028	80,64%
zobow. wobec sekt. budżet.	18 019	5	6	138	11 010	12 276	22	33	0	0	41 507	6,60%
zobow. wobec sekt. finans.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
kredyt refinansowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
kapitały	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39 324	39 324	6,25%
pożyczka podporz.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
inne pasywa	26 068	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26 068	4,15%
pozabilans (udzielone)	13 786	98	161	559	116	33	26	16	0	0	14 795	2,35%
Razem luka płynności: (A-P)	120 366	45 247	16 032	-39 115	-183 032	-123 050	77 439	60 635	27 849	-9 621	-7 249	
Wsk. płynności: (A/P)*100	229,47%	1657,13%	687,09%	31,51%	13,26%	42,57%	1555,60%	2073,54%	0,00%	75,53%	98,85%	
Razem aktywa skumulowane	213 335	261 488	280 251	298 244	326 232	417 454	500 213	563 920	591 770	621 473		
Razem pasywa skumulowane	92 969	95 875	98 606	155 714	366 734	581 005	586 325	589 398	589 398	628 722		
Skumulowana luka	120 366	165 613	181 645	142 531	-40 502	-163 552	-86 112	-25 477	2 372	-7 249		
Skumulow. wsk. płynności	229,47%	272,74%	284,21%	191,53%	88,96%	71,85%	85,31%	95,68%	100,40%	98,85%		

Tabela 17: Kalkulacja nadzorczych miar płynności na dzień sprawozdawczy według stanu na dzień 31-12-2018 r.

Aktywa		w tys. zł	
A1	Podstawowa rezerwa płynności		203 334
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności		1 505
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym		66 575
A4	Aktywa o ograniczonej płynności		298 667
A5	Aktywa niepłynne		13 743
Pasywa		w tys. zł	
B1	Fundusze własne pomniejszone o wymogi kapitałowe z tytułu ryzyk		40 271
B2	Środki obce stabilne		496 216
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym		0
B4	Pozostałe zobowiązania		22 752
B5	Środki obce niestabilne		131 432
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej ((A1+A2)-B5)	0	73 406,45
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej (A1+A2)/B5)	1	1,56
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5)	1	2,93
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1+B2)/(A5+A4))	1	1,72

Tabela 18: Poziom wskaźnika LCR w Banku według stanu na dzień 31-12-2018 r

Aktywa płynne	Wyflwy	Wpływy	Wpływy ograniczone (max. 75% wyflwów)	LCR
251 872	48 550	10 738	10 738	6,66

➤ zakres informacji jakościowych umożliwiających uczestnikom rynku ocenę zarządzania ryzykiem płynności

1. Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest utrzymanie płynności we wszystkich horyzontach czasowych, tj. utrzymanie aktywów płynnych na poziomie pozwalającym na pokrycie z nadwyżką pasywów niestabilnych.
2. Płynność w Banku polega na zapewnieniu zdolności do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań przez Bank w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów. Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów banków (deponenci i kredytobiorcy).
3. Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w Banku w sposób zapewniający realizację zapisów uchwały KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, nakładającej na Bank obowiązek utrzymania nadzorczych miar płynności na poziomie nie niższym, niż wartości minimalne wskazane w uchwale KNF.
4. Zarządzanie ryzykiem płynności zapewnia również realizację zapisów w zakresie dotyczącym płynności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 wraz z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych.
5. Budując portfel aktywów płynnych Bank ma na uwadze aby aktywa tworzące zabezpieczenie przed utratą płynności były odpowiednio zdywersyfikowane. Dywersyfikacja ma duże znaczenie dla zapewnienia, aby nie doszło do zmniejszenia zdolności Banku do szybkiego upłynnienia aktywów płynnych bez znacznej utraty wartości wskutek podatności tych aktywów na wspólny czynnik ryzyka. Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż ekspozycje wobec bank centralnego jak i rządu centralnego charakteryzują się wyjątkowo wysoką płynnością i jakością kredytową więc Bank ma możliwość uwzględniania ich w swoich zabezpieczeniach bez ograniczeń gdyż aktywa te nie podlegają redukcji wartości ani wymogowi dywersyfikacji.
6. Poziom ekspozycji Banku na ryzyko płynności ograniczany jest obowiązującym systemem limitów zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych.

Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem

I. Podstawowe założenia Strategii zarządzania ryzykiem

1. W Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, który na równi z systemem kontroli wewnętrznej, odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania Banku i jest istotnym elementem zarządzania Bankiem.
2. Bank zarządza ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem.
3. W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem Zarząd:
 - 1) opracowuje i wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem, obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami;
 - 2) kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykiem;
 - 3) opracowuje i wdraża formalnie przyjęty proces identyfikacji, pomiaru (lub szacowania) i oceny, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.
4. Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowywane i uchwalane przez Zarząd w formie polityk i instrukcji/procedur/zasad.
5. Strategia zarządzania ryzykiem określa w szczególności:
 - 1) zasady polityki Banku w zakresie ryzyka;
 - 2) organizację i strukturę zarządzania ryzykiem;
 - 3) profil ryzyka - aktualną i docelową strukturę ryzyka, apetyt i tolerancję na ryzyko;
 - 4) mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko.
6. Na dzień 31.12.2018 podstawowe rodzaje ryzyk definiowane w Banku są jako:
 - 1) **Ryzyko kredytowe** - ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta. Przy analizie ryzyka kredytowego istotne jest odróżnienie ryzyka pojedynczej transakcji od łącznego ryzyka z tytułu działalności kredytowej.

Ryzyko kredytowe w Banku jest to ryzyko obejmujące również:

 - a) ryzyko pojedynczej transakcji - zależy od wielkości możliwej do poniesienia straty oraz od prawdopodobieństwa jej wystąpienia,
 - b) ryzyko kredytowe portfelowe - jest uzależnione od wielkości i ilości pojedynczych zaangażowań, prawdopodobieństwa ich niespłacenia oraz współzależności między nimi,
 - c) ryzyko inwestycji kapitałowych - ryzyko nieotrzymania planowanego zwrotu z instrumentu kapitałowego lub utraty zainwestowanych środków,
 - d) ryzyko inwestycji finansowych - ryzyko nieotrzymania planowanego zwrotu z instrumentu finansowego lub utraty zainwestowanych środków,
 - e) ryzyko kredytowe kontrahenta - ("CCR") ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów pieniężnych związanych z tą transakcją,
 - f) ryzyko rozliczenia dostawy - ryzyko tego, że instrumenty dłużne, instrumenty kapitałowe, waluty obce i towary (z wyjątkiem transakcji odkupu i transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów) pozostaną nierozliczone po ustalonych datach rozliczenia/dostawy;
 - 2) **Ryzyko koncentracji** – zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku

- (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej Banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka Banku;
- 3) **Ryzyko płynności** - zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat;
 - 4) **Ryzyko finansowania** - zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez Bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania;
 - 5) **Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej** – ryzyko strat wynikających z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które prowadzą do spadku przychodów odsetkowych, wzrostu kosztów odsetkowych lub zmniejszenia wartości bieżącej netto pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych (dotyczy również pozycji zabezpieczających te pozycje). Ryzyko stopy procentowej wynikające z działalności innej niż handlowa wynika z następujących źródeł:
 - a) niedopasowania terminów zmiany oprocentowania aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych (**ryzyko terminów przeszacowania**),
 - b) zmian w relacjach między krzywymi dochodowości, które wpływają na ustalanie oprocentowania instrumentów znajdujących się w portfelu banku i powodują zmiany relacji pomiędzy oprocentowaniem tych instrumentów (**ryzyko bazowe**),
 - c) zmieniających się relacji między oprocentowaniem dla poszczególnych terminów zapadalności/wymagalności krzywej dochodowości (**ryzyko zmiany kształtu krzywej dochodowości**),
 - d) opcji związanych z oprocentowaniem, zawartych w produktach bankowych, np. opcja wcześniejszej spłaty (**ryzyko opcji**);
 - 6) **Ryzyko operacyjne** - to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne;
 - 7) **Ryzyko braku zgodności** – skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 8) **Ryzyko biznesowe** – ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej;
 - 9) **Ryzyko strategiczne** – ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany;
 - 10) **Ryzyko niewypłacalności** – ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku;
 - 11) **Ryzyko walutowe** - część ryzyka rynkowego, ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.
7. Na dzień 31.12.2018 r. Bank identyfikował w swojej działalności jako ryzyka trwale istotne: ryzyko kredytowe portfelowe, ryzyko kredytowe pojedynczej transakcji – ekspozycje kredytowe indywidualnie istotne, ryzyko operacyjne, stopy procentowej w księdze bankowej, płynności i finansowania, koncentracji zaangażowań, a jako ryzyka wariantowo istotne: ryzyko biznesowe (w tym ryzyko wyniku finansowego), ryzyko inwestycji finansowych (jako podryzyko ryzyka kredytowego), ryzyko niewypłacalności i ryzyko strategiczne.

II. Istota i cel zarządzania ryzykiem

1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
2. Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku, ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:
 - 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, wyrażanego przez nieprzekraczanie przyjętego apetytu i tolerancji na ryzyko;
 - 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej;
 - 3) odpowiedniej realizacji przyjętej Strategii Działania Banku.
3. Zadaniem systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar (lub szacowanie) i ocena, monitorowanie i raportowanie oraz kontrola ryzyka występującego w działalności Banku służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.
4. System zarządzania ryzykiem w Banku powinien funkcjonować w ścisłej relacji z procesem planowania strategicznego i operacyjnego oraz systemem jego sprawozdawania i zapewniania im zgodności w ramach istniejących rozwiązań organizacyjnych Banku.
5. Prowadzenie działalności Banku i zarządzanie ryzykiem odbywa się z zachowaniem ram określonych apetytem na ryzyko Banku rozumianym jako bieżąca i przyszła gotowość Banku do podejmowania ryzyka.
6. Ilościowe określenie apetytu na ryzyko zostało określone w Strategii zarządzania ryzykiem poprzez określenie podstawowych wskaźników z obszarów decydujących o funkcjonowaniu Banku tzn. z obszaru płynności i wypłacalności.
7. Jako miarę apetytu na ryzyko Banku przyjmuje się:
 - 1) wskaźnik łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż 13,5%;
 - 2) wskaźnik wewnętrznego łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż 10,0%;
 - 3) wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR) na poziomie nie niższym niż 500,0%.

III. Organizacja systemu zarządzania ryzykiem

1. Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:
 - 1) **pierwsza linia obrony - jednostki i komórki organizacyjne realizujące sprzedaż (jednostki biznesowe/ operacyjne)** – w ramach realizacji procesów biznesowych jednostki te obowiązane są do realizacji bieżącego zarządzania ryzykiem zapewniającego właściwe stosowanie mechanizmów kontroli bieżącej (tj. wbudowanej w dany proces) oraz kontroli funkcjonalnej/następnej;
 - 2) **druga linia obrony – komórki zarządzania ryzykiem** – obowiązki realizowane są poprzez analizę i nadzór nad wdrożeniem wszelkich nowych produktów i procesów biznesowych jak również ich zmianami. Analiza prowadzona jest zarówno pod kątem identyfikacji ryzyk jak również zapewnienia zgodności z obowiązującymi wymogami regulacyjnymi i prawnymi. Kontrola odbywa się poprzez badanie efektywności procesów kontrolnych realizowanych przez jednostki biznesowe i operacyjne w toku wykonywania swoich obowiązków.
 - 3) **trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny** - nadrzędną jednostką kontrolną jest wydzielona, niezależna komórka audytu wewnętrznego wyposażona w dostęp do wszystkich informacji niezbędnych do wykonania czynności kontrolnych w dowolnym obszarze działalności Banku, w tym w zakresie prawidłowości funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej zarówno na poziomie jednostek linii 1-szej jak i 2-giej.
2. Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:

- 1) działanie drugiej linii obrony w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem polegającym na stosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka i ich monitorowaniu, a także realizacji procesu zarządzania ryzykiem - jest niezależne od funkcjonowania pierwszej linii obrony;
- 2) działanie trzeciej linii obrony, polegające na stosowaniu mechanizmów kontrolnych, w tym w zakresie ryzyka i ich monitorowaniu - jest niezależne od pierwszej i drugiej linii obrony.
3. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne oraz właściwe komitety:
 - 1) Rada Nadzorcza (w tym wyodrębniona Komisja rewizyjna/Komitet audytu);
 - 2) Zarząd;
 - 3) Członek Zarządu ds. Analiz i Zarządzania Ryzykami (na dzień 31.12.2018 r p.o. Prezesa Zarządu);
 - 4) Komórki organizacyjne Centrali Banku funkcjonujące w ramach III linii obrony:
 - a) Stanowisko ds. audytu wewnętrznego;
 - 5) Komórki organizacyjne Centrali Banku funkcjonujące w ramach II linii obrony:
 - a) Stanowisko ds. zgodności,
 - b) Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej,
 - c) Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych,
 - d) Zespół Analiz Kredytowych i Wierzytelności Trudnych,
 - e) Stanowisko ds. ochrony danych osobowych i nadzoru nad bezpieczeństwem informatycznym;
 - 6) Jednostki i komórki organizacyjne funkcjonujące w ramach I linii obrony:
 - a) Komórki Centrali Banku wspierające działanie jednostek organizacyjnych (biznesowych),
 - b) Jednostki organizacyjne (biznesowe) Banku,
 - Oddziały Banku,
 - Filie,
 - Punkty kasowe.
 - 7) Właściwe komitety Banku pełniące rolę opiniodawczą dla Zarządu:
 - a) Komitet Zarządzania Ryzykami,
 - b) Komitet Kredytowy Banku.
4. Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Banku przedstawiony został na końcu niniejszego Załącznika.
5. Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne wspomagające proces zarządzania ryzykiem, a także inne narzędzia informatyczne powiązane z zarządzaniem ryzykiem.
6. Bank wdraża i utrzymuje system informacji zarządczej zapewniający otrzymywanie przez Radę Nadzorczą, Zarząd, a także odpowiednie komórki i jednostki organizacyjne aktualnej informacji o ryzyku zidentyfikowanym w obecnej lub przyszłej działalności Banku, charakterze, skali i złożoności ryzyka oraz działaniach podejmowanych w ramach zarządzania tym ryzykiem.
7. Organy Banku biorą czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka, o których mowa w przepisach rangi ustawowej i w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów.
8. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, ze szczególnym uwzględnieniem ryzyk zidentyfikowanych jako istotne. Zatwierdza Strategię działania Banku, zasady stabilnego i ostrożnego działania Banku, a także apetyt i tolerancję na ryzyko. Zatwierdza strukturę organizacyjną Banku uwzględniającą profil ponoszonego ryzyka oraz wewnętrzny podział kompetencji w Zarządzie Banku.
9. Zarząd odpowiada za opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem, w tym strategii zarządzania ryzykiem, a także za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem.
10. Zarząd zapewnia, że system zarządzania ryzykiem jest skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem jest realizowany w sposób poprawny na każdym etapie, tj. etapach: identyfikacji, pomiaru (lub szacowania) i oceny, monitorowania i raportowania oraz kontroli, a jeśli to konieczne – Zarząd podejmuje działania celem weryfikacji, wprowadzania niezbędnych korekt i udoskonaleń tego systemu, w tym regulacji wewnętrznych dotyczących tego systemu.

11. Zarząd, w ramach posiadanych kompetencji, podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem, a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego związanego z zarządzaniem ryzykiem. W tym zakresie Zarząd zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem.

IV. Zasady zarządzania ryzykiem

1. Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:
 - 1) **identyfikacja ryzyka** – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, a także sporządza się prognozy i plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka;
 - 2) **pomiar (lub szacowanie) i ocena ryzyka** – pomiar ryzyka obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonania kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka;
 - 3) **kontrola ryzyka** - polegająca na określaniu narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania lub ograniczania poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Banku. Obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku mechanizmów kontrolnych w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka, które podlegają monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia podejmowane są działania zaradcze;
 - 4) **monitorowanie ryzyka** – polega na monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością i zakresem adekwatnym do istotności danego rodzaju ryzyka, jego specyfiki oraz jego zmienności;
 - 5) **raportowanie ryzyka** – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców i określone w regulacjach wewnętrznych opisujących system informacji zarządczej;
 - 6) **działania zaradcze** - polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych kształtujących proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, określających poziom tolerancji na ryzyko, ustalających wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji, w tym o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem w celu kształtowania procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.
2. Pomiar ryzyka dokonywany jest w trzech ujęciach:
 - 1) **statystycznym** – na podstawie danych wewnętrznych lub/i zewnętrznych oblicza się prawdopodobieństwo wystąpienia oraz skalę danego zjawiska;
 - 2) **jakościowo-ilościowym** – dokonuje się pomiaru wskaźników ryzyka wraz z ich opisem;
 - 3) **zgodności z normami zewnętrznymi** – oblicza się wymogi nadzorcze dla danego ryzyka.

V. Zasady ustalania wewnętrznych limitów ryzyka

1. W Banku obowiązują wewnętrzne limity dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka, które Bank uznaje za istotne i mierzalne.
2. Ustalanie, przestrzeganie i monitoring wewnętrznych limitów ma na celu ograniczanie ekspozycji na ryzyko, a także wykrywanie przypadków niepożądanego wzrostu ryzyka.
3. Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wysokość akceptuje Zarząd.
4. Wysokość limitów wewnętrznych jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku (apetytu i tolerancji na ryzyko).

5. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej przez Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych i prezentowane na posiedzeniach Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
6. Limity wewnętrzne nie powinny być przekraczane, a decyzje o ewentualnym odstępstwie, bez względu na jego wysokość podejmowane są indywidualnie przez Zarząd Banku
7. Każde przekroczenie limitu wewnętrznego wymaga szczegółowej analizy przyczyn występującego przekroczenia i określenia scenariuszy możliwości powrotu limitu do właściwego poziomu.
8. Zarząd określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów, w tym działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn przekroczenia, wyeliminowanie tego przekroczenia, oraz środki mające na celu zapobieganie takim sytuacjom w przyszłości.
9. Monitorowanie przestrzegania obowiązujących w Banku norm nadzorczych oraz limitów wewnętrznych przeprowadza Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.
10. Raporty zawierające informację o wykorzystaniu limitów przedkładane są okresowo Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej – w cyklach czasowych ustalonych regulacjach wewnętrznych opisujących system informacji zarządczej.

VI. Kontrola i ograniczanie ekspozycji na ryzyko

1. W ramach kontroli ryzyka Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności mechanizmy kontrolne dotyczące zarządzania ryzykiem, w szczególności w postaci limitów wewnętrznych ograniczających poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Mechanizmy kontrolne obejmują m.in.:
 - 1) ustalenie celów strategicznych i kontrola ich przestrzegania;
 - 2) przeglądy i weryfikację odpowiednich polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także planów w zakresie zmian organizacyjnych i technicznych wspomagających budowę lub rozwój środowiska zarządzania ryzykiem;
 - 3) określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku, a także budowę odpowiedniej kultury organizacyjnej;
 - 4) opracowanie, wdrożenie a także kontrolę przestrzegania szczegółowych pisemnych regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem oraz limitów wewnętrznych Banku;
 - 5) przyjmowanie i weryfikacja odpowiednich planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacji kryzysowej;
 - 6) dokonywanie cyklicznych przeglądów zarządczych regulacji wewnętrznych i struktury organizacyjnej Banku, w celu dopasowania ich zapisów do zmian profilu ryzyka lub zakresu działalności.
3. Odstępstwa od zastosowania mechanizmów kontroli i ograniczania ryzyka (np. wynikające z realizacji zasady proporcjonalności, realizacji zasady „comply or explain”) powinny być uzasadniane, dokumentowane i akceptowane przez Zarząd.
4. Wybór i wdrożenie mechanizmów kontroli ryzyka może rodzić konsekwencje finansowe, Zarząd ocenia cyklicznie adekwatność stosowanych polityk i mechanizmów zarządzania ryzykiem, a także podejmuje decyzje zarządcze o zastosowaniu odpowiednich rozwiązań.

VII. Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem

W Strategii zarządzania ryzykiem wyznaczono cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym. Dla ryzyk trwale istotnych wyznaczono najważniejsze wskaźniki określające poziom tolerancji na ryzyko.

1. Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest zmniejszenie poziomu ryzyka oraz poprawa jakości portfela kredytowego przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i dynamiki portfela kredytowego adekwatnej do posiadanych funduszy własnych.

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez racjonalne zarządzanie ryzykiem kredytowym z zachowaniem założonej tolerancji na ryzyko wyrażonej poprzez następujące miary:

L.p.	Miara tolerancji na ryzyko	Poziom tolerancji na ryzyko
1	Udział kredytów ze stwierdzoną utratą wartości w portfelu kredytowym według wartości bilansowej brutto	<12%
2	Udział kredytów nieobsługiwanych pow. 90 dni w portfelu kredytowym według wartości bilansowej brutto	<13%
3	Efektywność procesów restrukturyzacji (<i>kwota odzyskana w wyniku działań restrukturyzacyjnych / kwoty ogółem kredytów w restrukturyzacji</i>)	>25%
4.	Efektywność procesów windykacyjnych (<i>kwota odzyskana w wyniku działań windykacyjnych / kwoty ogółem kredytów w windykacji</i>)	>25%

1a. Ryzyko kredytowe z tytułu detalicznych ekspozycji zabezpieczonych zgodnie z Rekomendacją T

Celem szczególnym w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze DEK w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka, poprzez właściwy dobór klientów.

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez racjonalne zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych z zachowaniem założonej tolerancji na ryzyko wyrażonej poprzez następujące miary:

L.p.	Miara tolerancji na ryzyko	Poziom tolerancji na ryzyko
1	Wskaźnik Dtl dla kredytów udzielanych osobom fizycznym na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego	≤ 50% - dla klientów detalicznych o dochodach netto nieprzekraczających poziomu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce, ≤ 65% - dla pozostałych klientów
2	Udział kredytów detalicznych w rozumieniu Rekomendacji T w portfelu kredytowym według wartości bilansowej brutto	<25%
3	Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości (zagrożonych) w portfelu kredytów detalicznych w rozumieniu Rekomendacji T według wartości bilansowej brutto	<7%

1b. Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie zgodnie z Rekomendacją S

Celem szczególnym w zakresie zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze EKZH w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem różnic wynikających z charakterystyki finansowanego podmiotu, charakterystyki nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia oraz zmienności otoczenia.

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez racjonalne zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych z zachowaniem założonej tolerancji na ryzyko wyrażonej poprzez następujące miary:

L.p.	Miara tolerancji na ryzyko	Poziom tolerancji na ryzyko
1	Wskaźnik LtV dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych – w przypadku ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia dla części przekraczającej 80%	≤ 80% ≤ 90%
2	Wskaźnik LtV (loan to value) dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych – w przypadku ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia dla części przekraczającej 75%	≤ 75% ≤ 80%
3	Udział kredytów zabezpieczonych hipotecznie w rozumieniu Rekomendacji S w portfelu kredytowym według wartości bilansowej brutto	<50%
4	Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości (zagrożonych) w portfelu kredytów zabezpieczonych hipotecznie w rozumieniu Rekomendacji S według wartości bilansowej brutto	<17%

2. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka operacyjnego jest: ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie i ciągłe rozwijanie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym a także poprzez wdrożenie i ciągłe rozwijanie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez racjonalne zarządzanie ryzykiem operacyjnym z zachowaniem założonej tolerancji na ryzyko operacyjne wyrażonej poprzez następujące wskaźniki:

L.p.	Miara tolerancji na ryzyko	Poziom tolerancji na ryzyko
1	Maksymalny limit strat brutto (roczny)	400 tys. zł

3. Ryzyko koncentracji

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka koncentracji jest: dywersyfikacja ryzyka wynikającego z koncentracji oraz dążenie w długim horyzoncie do obniżenia wskaźników koncentracji poniżej poziomu ustalonego w zewnętrznych regulacjach i ich skorelowanie z wysokością osiąganego rocznego wyniku.

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez racjonalne zarządzanie ryzykiem koncentracji z zachowaniem założonej tolerancji na ryzyko koncentracji wyrażonej poprzez następujące miary:

L.p.	Miara tolerancji na ryzyko	Poziom tolerancji na ryzyko
1	Ekspozycja wobec pojedynczego kredytobiorcy lub grupy podmiotów powiązanych	23 % uznanego kapitału
2	Ekspozycja wobec podmiotów wymienionych w art. 79 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe	25 % kapitału podst. Tier I
3	Suma dużych ekspozycji o których mowa w art. 392 Rozp. UE nr 575/2013	100% uznanego kapitału

4. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej jest: optymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych.

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez racjonalne zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej z zachowaniem założonej tolerancji na ryzyko stopy procentowej wyrażonej poprzez następujące miary:

L.p.	Miara tolerancji na ryzyko	Poziom tolerancji na ryzyko
1	Limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku w okresie najbliższych 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp o 100 p.b.	11,0%
2	Luka skumulowana / wartość bilansowa aktywów	10,0%

5. Ryzyko płynności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka płynności jest: utrzymanie płynności we wszystkich horyzontach czasowych, tj. utrzymanie aktywów płynnych na poziomie pozwalającym na pokrycie z nadwyżką pasywów niestabilnych.

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez racjonalne zarządzanie ryzykiem płynności z zachowaniem założonej tolerancji na ryzyko płynności wyrażonej poprzez następujące miary:

L.p.	Miara tolerancji na ryzyko	Poziom tolerancji na ryzyko
1	Luka płynności krótkoterminowej -Nadzorcza Miara Płynności M1 (rezerwa płynności 1m – środki obce niestabilne) wyliczana zgodnie z UKNF 386/2008	≥ 20 mln zł
2	Stopień pokrycia aktywów o ograniczonej płynności i niepłynnych pasywami stabilnymi - nadzorcza miara płynności M4 wyliczana zgodnie z UKNF 386/2008	≥ 1,20
3	Minimalna wartość wskaźnika LCR w Banku	200%
4	Udział aktywów wysokopłynnych w sumie depozytów	>31,5%

6. Ryzyko biznesowe (w tym ryzyko wyniku finansowego)

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka biznesowego jest: utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

7. Ryzyko strategiczne

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka strategicznego jest: funkcjonowanie Banku w ramach zrzeczenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. i przystąpienie do Systemu Ochrony Zrzeczenia BPS.

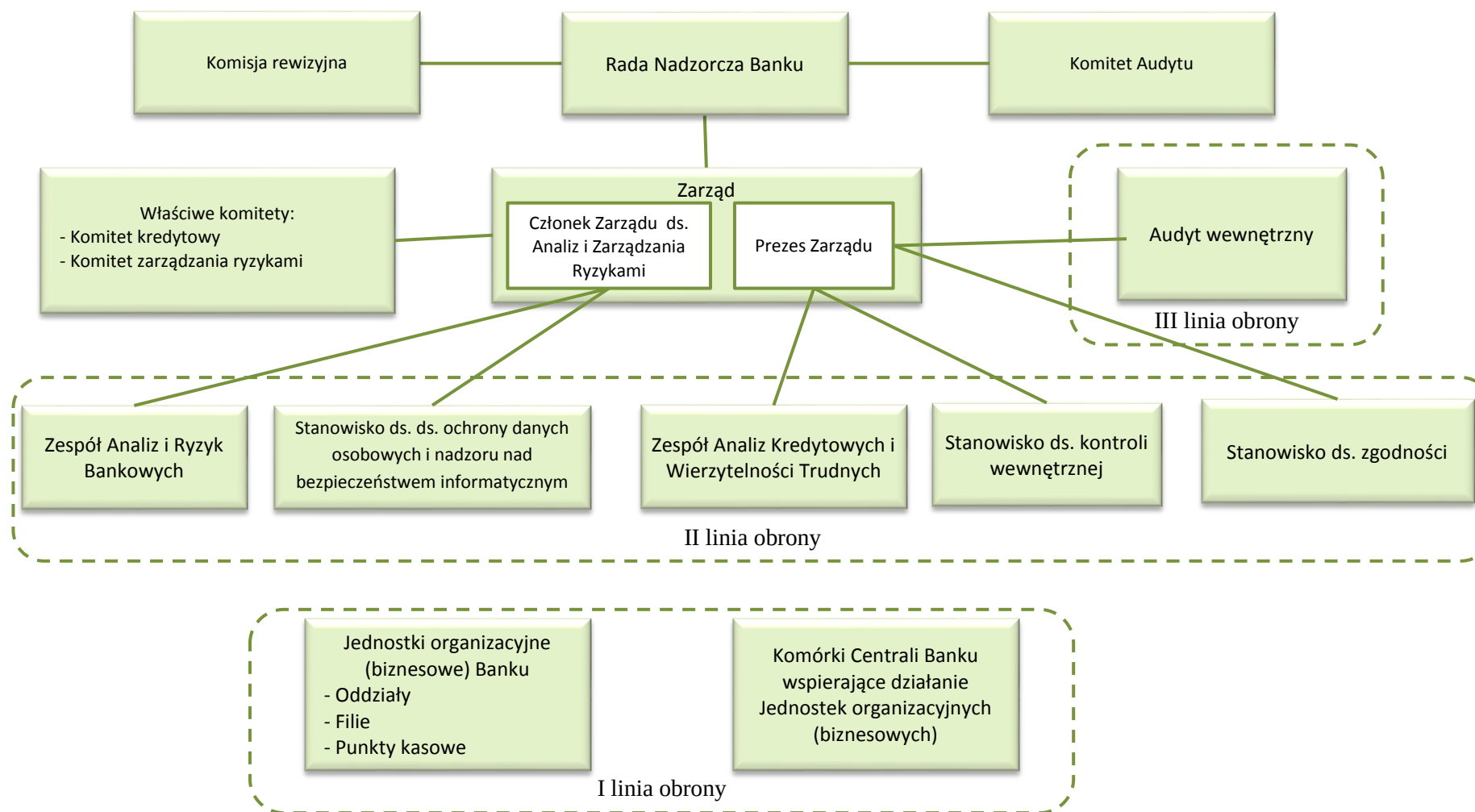
8. Ryzyko niewypłacalności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka niewypłacalności jest: utrzymywanie poziomu funduszy własnych Banku na poziomie zapewniającym adekwatne zabezpieczenie ryzyka prowadzonej działalności oraz spełnienie wymogów nadzorczych umożliwiających dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

9. Ryzyko walutowe

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka walutowego jest: ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych.

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Banku

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Poddębicach niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

I.p.	Data	Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
1	19.06.2019	Maciej Obrębski	p.o. Prezesa Zarządu	
2	19.06.2019	Urszula Kwiatkowska	Wiceprezes Zarządu Główny Księgowy	
3	19.06.2019	Elżbieta Szafarz	Wiceprezes ds. Handlowych (oddelegowana ze składu Rady Nadzorczej do czasowego pełnienia funkcji)	

Informacja na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka

1. Wskaźniki dotyczące ryzyka kredytowego

L.p.	Wskaźnik	31.12.2018	31.12.2017
1	Udział kredytów zagrożonych w obliżu kredytowym	7,01%	6,62%
2	Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami	175,81%	167,37%
3	Udział kredytów netto w sumie bilansowej	48,65%	52,03%
4	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) w portfelu kredytowym	11,41%	10,48%
5	Wskaźnik jakości portfela DEK	2,66%	1,66%
6	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) w sumie ekspozycji kredytowych	41,42%	43,95%
7	Wskaźnik jakości portfela EKZH	8,84%	9,98%
8	Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami*	55,38%	53,58%
9	Suma dużych ekspozycji o których mowa w art. 392 Rozporządzenia w stosunku do uznanego kapitału	11,48%	29,91%
10	Ekspozycja wobec pojedynczego kredytobiorcy oraz grupy podmiotów powiązanych do uznanego kapitału	11,48%	18,79%
11	Ekspozycja wobec podmiotów wymienionych w art. 79 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe do kapitału Tier I	12,21%	12,52%

* relacja rezerw celowych i odpisów na odsetki do portfela kredytowego brutto

2. Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

L.p.	Wskaźnik	31.12.2018	31.12.2017
1	Udział aktywów płynnych w sumie bilansowej	35,09%	40,80%
2	Udział depozytów „dużych” w depozytach ogółem	5,03%	2,42%
3	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 1 miesiąca	70,56%	67,09%
4	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 3 miesięcy	66,15%	61,48%
5	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 12 miesięcy	62,17%	58,93%
6	Wskaźnik LCR	6,61	11,20
M1	Luka płynności krótkoterminowej (tys. zł)	73 406	148 173
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,56	2,67
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	2,93	1,73
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,72	1,60

3. Wskaźniki dotyczące ryzyka stopy procentowej

L.p.	Wskaźnik	31.12.2018	31.12.2017
1	Udział aktywów oprocentowanych w sumie bilansowej	97,94%	98,15%
2	Udział pasywów oprocentowanych w sumie bilansowej	89,09%	90,32%
3	Wskaźnik: luka skumulowana do sumy bilansowej	8,85%	7,83%
4	Zmiana wyniku odsetkowego Banku w okresie najbliższych 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp o 200 p.b. w relacji do funduszy własnych	14,40%	13,93%
5	Zmiana wartości ekonomicznej Banku w relacji do funduszy własnych	0,88%	1,42%

4. Wskaźniki dotyczące ryzyka walutowego

L.p.	Wskaźnik	31.12.2018	31.12.2017
1	Całkowita pozycja walutowa do funduszy własnych	0,0049%	0,0044%
2	Pozycja walutowa w EUR do funduszy własnych	0,0012%	0,0042%
3	Pozycja walutowa w USD do funduszy własnych	0,0037%	0,0001%

Załącznik nr 4

Załącznik nr 4 - Ujawnianie informacji na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych według wzoru z załącznika nr IV Rozporządzenia 1423/2013

Wzór do celów ujawniania informacji na temat funduszy własnych		Odniesienie do artykułu rozporządzenia (UE) NR 575/2013
Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty 1 kapitały rezerwowe		
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	2 485 art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29
	w tym: instrument typu 1	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 2	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 3	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane	art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	34 324 art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	2 424 art. 26 ust. 1 lit. f)
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier 1	art. 486 ust. 2
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	art. 84
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	art. 26 ust. 2
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	39 233 Suma wierszy 1-5a
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-43 art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-864 art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37
9	Zbiór pusty w UE	
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	art. 33 lit. a)
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty	art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40, 159
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)	art. 32 ust. 1
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji	art. 33 ust. 1 lit. b)
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. g), art. 44
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. h), art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79
20	Zbiór pusty w UE	
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia	art. 36 ust. 1 lit. k)
20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91
20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii) art. 243 ust. 1 lit. b) art. 244

		ust. 1 lit. b) art. 258
20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a)
22	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)	art. 48 ust. 1
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 48 ust. 1 lit. b)
24	Zbiór pusty w UE	
25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a)
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. a)
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. i)
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	art. 36 ust. 1 lit. j)
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-907 Suma wierszy 7-20a, 21,22 oraz 25a-27
29	Kapitał podstawowy Tier I	38 326 Wiersz 6 minus wiersz 28
Kapitał dodatkowy Tier I: Instrumenty		
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	art. 51 i 52
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	art. 486 ust. 3
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich	art. 85 i 86
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	art. 486 ust. 3
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	0 Suma wierszy 30, 33 i 34
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne		
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)	art. 52 ust. 1 lit. b), art. 56 lit. a), art. 57
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	art. 56 lit. b), art. 58
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokona/a znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	art. 56 lit. d), art. 59, 79
41	Zbiór pusty w UE	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)	art. 56 lit. e)
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	0 Suma wierszy 37-42
44	Kapitał dodatkowy Tier I	0 Wiersz 36 minus wiersz 43
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	38 326 Suma wierszy 29- 44
Kapitał Tier II: Instrumenty I rezerwy		
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	art. 62 i 63
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	art. 486 ust. 4
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym	art. 87 i 88

	kapitale Tier I (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		
49	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	art. 486 ust. 4	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	1 945	art. 62 lit. c) i d)
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	1 945	
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne			
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier I i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		art. 63 lit. b) pkt (i), art. 66 lit. a), art. 67
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier I i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 66 lit. b), art. 68
54	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier I i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. c), art. 69, 70 i 79
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier I i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. d), art. 69 i 79
56	Zbiór pusty w UE		
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0	Suma wierszy 52-56
58	Kapitał Tier II	1 945	Wiersz 51 minus wiersz 57
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	40 271	Suma wierszy 45 i 58
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	175 584	
Współczynniki i bufor kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,97	art. 92 ust. 2 lit. a)
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,97	art. 92 ust. 2 lit. b)
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	18,88	art. 92 ust. 2 lit. c)
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	5,50	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130, 131, 133
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,50	
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego		
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3,00	
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,97	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128
69	[nieistotne w przepisach unijnych]		
70	[nieistotne w przepisach unijnych]		
71	[nieistotne w przepisach unijnych]		
Kwoty poniżej progów odliczeń (przed ważeniem ryzyka)			
72	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 66 lit. c), art. 69, 70
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48
74	Zbiór pusty w UE		
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48

	odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	
Pułapy stosowane do uwzględnienia rezerw w kapitale Tier II		
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	art. 62
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	art. 62
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)	art. 62
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów	art. 62
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)		
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5

**Ujawnianie informacji na temat wskaźnika dźwigni według wzoru z załącznika nr I
Rozporządzenia 2016/200**

Wskaźnik dźwigni określony w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych – formularz do celów
ujawniania informacji

Dzień odniesienia	2018-12-31
Nazwa podmiotu	Bank Spółdzielczy w Poddębicach
Poziom stosowania	Indywidualny

Tabela LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni [tys. zł]

		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	613 970
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	
5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	5 531
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
7	Inne korekty	-2 980
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	616 521

Tabela LRCom: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni [tys. zł]

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	611 854
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-864
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	610 990

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	14 795
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-9 264
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	5 531
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		

EU-19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))		
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))		
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		"w pełni wdrożona"	"przejściowa"
20	Kapitał Tier I	35 756	38 326
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	616 521	616 521
Wskaźnik dźwigni			
22	Wskaźnik dźwigni	5,80%	6,21%
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych			
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	wg w pełni wdrożonej definicji kapitału Tier 1	wg przejściowej definicji kapitału Tier 1
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		

Tabela LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	611 853
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	611 853
EU-4	Obligacje zabezpieczone	0
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	197 997
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	93 286
EU-7	Instytucje	99 302
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 163
EU-9	Ekspozycje detaliczne	179 715
EU-10	Przedsiębiorstwa	2 249
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	9 823
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	22 317

Tabela LRQua: Pola na tekst o dowolnym formacie do celów ujawniania informacji jakościowych

		Kolumna
		Dowolny format
Wiersz		
1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Biorąc pod uwagę ostatnią weryfikację istotności ryzyk, Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne i nie opracował odrębnej procedury w tym obszarze. Obecnie zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej odbywa się w ramach Procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej, gdzie określono zasady zarządzania tym ryzykiem i minimalny poziom wskaźnika. W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej monitorowany wskaźnik dźwigni finansowej. Bank nie stosuje innych wskaźników do oceny ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej niż określony w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013.
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Poziom wskaźnika dźwigni znajduje się na zadawalającym poziomie, przy niewielkich jego zmianach, nie jest więc uzasadniony opis czynników wpływających na zmiany jego wielkości.